

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**DOMÁCÍ NÁSILÍ A VYKÁZÁNÍ NA ÚZEMÍ PRAHY A
STŘEDOČESKÉHO KRAJE**

Autor práce: František Švach

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Milan Šumbera

Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s ustanovením § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění.

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Milanu Šumberovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení.

ABSTRAKT

ŠVACH, F. *Domácí násilí a vykazání na území Prahy a Středočeského kraje : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 55 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Milan Šumbera.

Klíčová slova: domácí násilí, vykazání, ohrožená osoba, násilná osoba, násilí, oběť.

Bakalářská práce přináší celkový pohled na problematiku domácího násilí. V teoretické části jsou definovány základní pojmy a také současná právní úprava, zejména z pohledu policisty a aplikování příslušného práva v praxi. Praktická část je zaměřena na počty vykázaných osob příslušníky bezpečnostního sboru na území hl. m. Prahy a Středočeského kraje. Data pro analýzu byly získány z informačního systému Policie České republiky, ze kterých jsou vyhotoveny grafy a tabulky. Součástí praktické části je provedení komparace vykazání mezi výše uvedenými kraji v období posledních pěti let.

ABSTRACT

ŠVACH, F. *Domestic violence and deportation on the territory of Prague and Central Bohemia : bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2014. 55 p. Thesis supervisor : JUDr. Milan Šumbera.

Keywords: domestic violence, deportation, person in danger, violent person, violence, victim.

Bachelor thesis gives an overall view on issues of domestic violence. In the theoretical part there are defined basic concepts and current legislation, especially from the point of view of the police and applying of the relevant law in practice. The practical part is focused on the reporting number of deported persons by members of the security forces on the territory of the capital city of Prague and Central Bohemia. Data for the analysis were obtained from the information system of the Police of the Czech Republic, that are used for making graphs and tables. Part of the practical part is accomplishment of deportation comparison between the above mentioned regions in the last five years.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 DOMÁCÍ NÁSILÍ	10
2.1 Příčiny domácího násilí.....	10
2.2 Klíčové znaky domácího násilí	11
2.3 Základní formy násilí	12
2.4 Fáze domácího násilí.....	13
2.4.1 Mýty a předsudky.....	14
2.5 Procesně-právní pohled na domácí násilí.....	15
2.6 Trestně-právní pohled na domácí násilí	16
2.7 Správně-právní pohled na domácí násilí v zákoně o přestupcích	20
2.8 Domácí násilí z pohledu Police České republiky.....	23
2.9 Související právní předpisy s domácím násilím.....	27
3 ČINNOST PŘÍSLUŠNÍKŮ BEZPEČNOSTNÍHO SBORU NA MÍSTĚ VÝSKYTU DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	29
3.1 Oznámení incidentu	29
3.2 Vstup do obydlí	30
3.3 Taktika zákroku.....	30
3.4 Postup po vykázání	31
3.5 Formuláře k institutu vykázání.....	31
3.6 Diagnostická metoda SARA DN	32
3.7 Pomáhající centra	33
4 VYKÁZÁNÍ NÁSILNÉ OSOBY	34
4.1 Kazuistika 1 Vykázat z bytu se dá i bezdomovec: Agresivní žena nesmí do squatu	34
4.2 Kazuistika 2 Týraná žena pobodala vzteklého přítele, hrozí jí až 18 let vězení ...	35

4.3 Kazuistika 3 Týraná žena je obětí podvodu s občankou, exekutor jí nic neslevil	36
4.4 Vykázané osoby na území Středočeského kraje	37
4.5 Vykázané osoby na území hl. m. Prahy	45
4.6 Komparace obou krajů v rámci vykázaných osob	48
5 METODY A ZPŮSOBY ZLEPŠENÍ STÁVAJÍCÍ SITUACE	52
5.1 Rozšíření interdisciplinárního týmu na lokálním území	52
5.2 Řešení a zdokonalování spolupráce s obětí domácího násilí	53
5.3 Prevence a instituce poskytující pomoc násilným osobám	53
5.4 V rámci Policie České republiky vytvořit speciální týmy, které by řešily komplexní problematiku domácího násilí.....	54
ZÁVĚR	55
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	56
SEZNAM ZKRATEK.....	61
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	62

ÚVOD

Počátky domácího násilí ve světě sahají ke konci sedmdesátých let 20. století, kdy vyspělé země se začaly více zabírat domácím násilím, zejména ve Spojených státech amerických se v tuto dobu začaly ucházet o pozornost veřejnosti týrané ženy. V současné době přijaté právní předpisy týkající se domácího násilí se liší podle jednotlivých států. Zatímco ve většině vyspělých zemí, je domácí násilí považováno za nepřijatelné pro společnost, tak v mnoha regionech světa je pohled a názor zcela odlišný. Příkladem jsou arabské státy, kde není znám pojem lidská práva, jako je tomu v ostatních zemích světa. Právě v arabských státech jsou zákony bohužel stále více na straně muže než ženy. Je obvyklé, že ženy se nedomohou svých práv zákonným způsobem, ale spíše budováním vztahu ke svému partnerovi a jeho rodině, od které se jí dostane respektu, uznání a dosažení práv ve společnosti.

S účinností od 1. ledna 2007 se Česká republika přidala k těmto státům, a to tím, že byl přijat zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, (dále jen zákon č. 135/2006 Sb.), který zajistil větší práva ohrožených osob. Byl tak poprvé zcela jasně vyjádřen postoj státu vůči domácímu násilí, vůle netolerovat je ze strany osoby násilné a pomoci ohroženým osobám včas jejich situaci řešit. Právě díky zákonodárcům došlo k přijetí výše uvedeného zákona, jelikož výskyt domácího násilí dosáhl určité meze, kdy bylo třeba k přistoupení a řešení celé situace v podobě vytvoření skutkové podstaty trestného činu. Do této doby nebyl pojem domácí násilí v České republice nikde blíže specifikován a zakomponován a proto náhled policie na tyto incidenty byl bez hlubší podstaty zkoumání často vyřešen domluvou na místě. Jen v ojedinělých případech bylo zahájeno trestní stíhání násilné osoby, a to pokud byla ohrožené osobě způsobena újma na zdraví. Domácí násilí je stále předmětem intenzivního zkoumání celého spektra odborníků, jejichž názory se mnohdy liší, jde-li o pojem, příčiny, klasifikace nebo prevenci řešení. Mnozí se však často shodují na tom, že agresivní, násilné chování jako způsob řešení osobních problémů a rodinných či partnerských konfliktů, je z velké části naučené v dětství a mládí. Toto je dáno přejímáním vzorů chování z původní rodiny. Dlouhodobé zažití domácí násilí představuje trauma na celý život, a to jak pro dospělé jedince, tak především pro nezletilé osoby.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Záměrem práce je využít teoretické znalosti a praktické zkušenosti, poukázat na některé nedostatky policistů při řešení domácího násilí, zejména související s komunikačními schopnostmi. Předmětem práce je taktéž vytvoření příručky, nejen pro dotčené osoby domácím násilím, ale i pro širší veřejnost, coby prevence. Téma bakalářské práce jsem si vybral zejména proto, že jako příslušník bezpečnostního sboru se mimo jiné setkávám ve službě i s případy domácího násilí, které mě z široké problematiky řešených problémů zaujalo nejvíce. Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. První kapitola je věnována cílům a metodice práce. Ve druhé a třetí kapitole je rozvedena teoretická část, kde jsou vysvětleny základní pojmy, příčiny, formy, klíčové znaky a jednotlivé fáze domácího násilí. Rovněž je zde vymezena upravující legislativa z procesního, trestního a správního práva. Dále se teoretická část zabývá právním institutem vykázání a aplikování jej do praxe, včetně činnosti policistů na místě výskytu domácího násilí.

V kapitole číslo čtyři jsou uvedeny tři příklady na domácí násilí, které jsou analyzovány a následně doplněny vlastním vysvětlením. V další části práce je provedeno srovnání vykázaných osob mezi krajským ředitelstvím Policie hl. m Prahy a krajským ředitelstvím Středočeského kraje. Statistická data pro provedení komparace jsou poskytnuta z informačních systémů Policie České republiky. Srovnání je doplněno zhotovenými grafy a tabulkami, ve kterých jsou znázorněny vykázané osoby v daném teritoriu na území obou krajů. Rovněž budu hodnotit četnost výskytu fenoménu vykázání ve srovnání mezi velkými městy, malými městy a obcemi, kde může hrát roli právě anonymita a lhostejnost v rámci sousedských vztahů pramenících ve způsobu života, bydlení, ale i hustoty obyvatel stejné velikosti daného teritoria (město-obec).

V poslední páté kapitole jsou navrženy a popsány metody a opatření současného stavu problematiky domácího násilí, které by mohly být přínosem pro společnost. Závěr bakalářské práce je věnován shrnutí, kde je vytyčena hypotéza, která má potvrdit nebo vyvrátit na základě vyhodnocení statistických údajů danou problematiku domácího násilí.

2 DOMÁCÍ NÁSILÍ

Ve společnosti existuje celá řada pojmů a definic, které popisují domácí násilí. Jako jeden z výrazů pro domácí násilí je zlé nakládání s partnerem, a to fyzické či psychické útoky, případně vyhrožování násilím nebo jiným jednáním s cílem získání kontroly a převahy nad druhým z partnerů. Jde převážně o agresivitu jedné osoby vůči druhé, a to opakovaně s cílem nejenom ponížit, zesměšnit a ublížit, ale také v krajním případě způsobit zranění.¹

Domácí násilí se odehrává nejenom mezi partnery, ale také i mezi ostatními příslušníky rodiny, kteří společně žijí v obytném domě či bytě s násilnou osobou. Mezi tyto ohrožené osoby můžeme zařadit nezletilé osoby, seniory, případně další blízké osoby, které žijí s agresorem. Domácí násilí se týká i postižených osob. Tito lidé jsou často závislí na pomoci svých nejbližších, zejména jim není poskytnuta potřebná láska a péči, kterou by měli mít. Je zapotřebí rozlišovat domácí násilí od nahodilých konfliktů, které se taktéž vyskytují v běžném životě mezi partnery.

Jak uvádí Buskotte², domácí násilí se projevuje výstražnými signály, které nám jej pomáhají identifikovat. Je třeba si uvědomit, že násilí zpočátku hned není doprovázeno křikem a agresí, ale jde zpočátku často o duševní vydírání partnera s nepříjemnými a urážlivými připomínkami eventuálně mocenským chováním.

2.1 Příčiny domácího násilí

Příčiny domácího násilí jsou určité souhry ekonomických, fyzických, psychických a sociálních podmínek, které každá násilná osoba v průběhu života zažívá a následně na ně reaguje. Domácí násilí vyvolávají nejčastěji muži, často je k tomu vede uplatnění moci a dominance ve vztahu. Dalšími příčinami jsou: alkohol, nepochopení si ve vztahu, neshody a nedělání kompromisů. V podstatě v menší míře se jedná i o vliv

¹ VOŇKOVÁ, J., HUŇKOVÁ, M., a kol. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. 1. vydání.* Praha, 2004, s. 11.

² BUSKOTTE, A. *Z pekla ven. Žena v domácím násilí.* Brno, 2008, s. 43.

rodičů na děti v dospělosti, ztrátu zaměstnání, neúspěchy v práci, závislost na hráčství, používání návykových látek či nechtěná těhotenství apod.³

Domácího násilí se mohou dopouštět i osoby, které pro vlastní duševní onemocnění nejsou schopny rozpoznat své chování k druhému. Ohrožená nebo násilná osoba může trpět psychickými problémy spojené s nějakou psychickou diagnózou. Právě na základě svých problémů se mohou někteří jedinci stát ohroženými, ale i násilnými osobami tohoto jevu. Důsledkem těchto projevů mohou být neurotické poruchy nebo poruchy nálad, eventuálně poruchy osobnosti.⁴

Ohroženou osobou v rodině se může stát kdokoliv ze společné domácnosti. Mohou to být děti, partner nebo rodiče či prarodiče. Stejně tak to může být i naopak, kdo může být násilnou osobou ve společné domácnosti. Mezi nejčastěji ohrožené osoby se řadí ženy a hned po nich následují nezletilé osoby, senioři, muži a handicapovaní. V případě domácího násilí rodina přestává plnit svou roli a stává se mnohdy nebezpečným místem pro ohrožené osoby. Chování násilné osoby je mnohdy naučené z dětství a dospívání, kdy násilná osoba sama v dětství zažila a viděla tento jev u svých rodičů. Jde o napodobování svých rodičů, tedy přejímání vzorů z rodiny, ve které dítě vyrůstalo. Další příčinami, které hrají roli v domácím násilí, jsou nevyzrálость partnerů, životní úspěchy a neúspěchy, finanční problémy, pohledávky, exekuce, časová vytíženost, alkoholismus, aplikování návykových látek, nedůvěra v druhého či záměrné lhaní nebo promiskuita.⁵

2.2 Klíčové znaky domácího násilí

- **Opakování a dlouhodobost** – z jednoho útoku jakéhokoliv charakteru ještě nelze určit, zda se jedná o domácí násilí. Jedná se o násilí, které se opakuje v cyklech.
- **Jasně a nezpochybnitelné rozdělení rolí** – domácím násilím nejsou vzájemná napadání, hádky, rvačky, spory, kde je rovné postavení obou partnerů. Musí být daná role násilné, ale i ohrožené osoby.

³ ŠVACH, F. *Identifikace domácího násilí v činnostech policie*. Absolventská práce. Praha, 2013, s. 13-14.

⁴ KUČEROVÁ, E. *Posttraumatická stresová porucha v kontextu domácího násilí*. Mezinárodní konference Praha 2011, sborník přednášek. Praha, 2011, s. 41-44.

⁵ ŠVACH, F. *Identifikace domácího násilí v činnostech policie*. Absolventská práce. Praha, 2013, s. 13.

- **Neveřejnost** – k domácímu násilí zpravidla dochází za dveřmi bytu nebo domu, to znamená stranou společenské kontroly.
- **Eskalace** – podpurným znakem domácího násilí je jeho stupňování, násilí může být nejen častější, ale také surovější.⁶

Aby skutek byl domácím násilím, musí být přítomny zmíněné čtyři primární určující znaky. Pokud při identifikaci domácího násilí chybí některý ze základních znaků, tak se doporučuje obrátit na policejního specialistu, který prošel nejen základním proškolením, ale má navíc k dispozici podrobnější poznatky ze speciálních kurzů.⁷

2.3 Základní formy násilí

Domácí násilí se často vyskytuje v několika formách současně, navíc má vzrůstající tendenci. Psychické násilí se často vyhrotí v násilí fyzické. Mezi tyto formy se řadí:⁸

Fyzické násilí

Násilná osoba používá fyzickou sílu proti ohrožené osobě, která je spojena s bitím, fackováním, kopáním, škracením, svazováním, fyzickými útoky, ohrožováním zbraní. Zmíněné jednání může být namířeno proti ohrožené a jí blízké osobě.

Psychické násilí

Jsou to projevy násilné osoby ve smyslu nadávek, obviňování a ponižování, zesměšňování doma nebo ve společnosti jiných osob, vyhrožování fyzickým násilím, zastrašování, odepírání spánku či potravy, vydírání sebevraždou, rozbíjení či ničení věcí ohrožené osoby, vyhrožování únosem dětí, znemožněním být v zaměstnání, zbavení svéprávnosti apod.

Sexuální násilí

Jedná se o znásilnění, donucení k pohlavnímu styku či nechtěným sexuálními praktikám spojené s násilím nebo vyhrožováním.

⁶ VITOUŠOVÁ, P., VEDRA, V. Domácí násilí. *Informace a praktické rady pro ohrožené osoby*. 4. vydání. Pardubice, 2011, s. 2-3.

⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie 2. upravené vydání*. Plzeň, 2009, s. 249.

⁸ STŘÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava, 2009, s. 15.

Sociální násilí

Ohrožená osoba je pod drobnohledem. Spočívá v zakazování navštěvovat rodinu, přátele, sledování telefonátů, elektronické komunikace, korespondence, pronásledování, nečekané kontrolní návštěvy a telefonáty apod.

Ekonomické násilí

Je spojeno s omezováním přístupu k finančním prostředkům, neposkytování peněz na provoz domácnosti, snaha bránit chodit do zaměstnání s cílem vytvořit finanční závislost ohrožené osoby na násilné osobě apod.

Uvnitř partnerských vztahů může docházet k rozmanitým podobám a variantám násilných incidentů. Ne všechny lze označit za domácí násilí. Skutkovou podstatu domácího násilí vystihuje výraz týrání, což je uplatnění moci a kontroly nad ohroženou osobou právě cestou opětovného používání fyzického, psychického, sexuálního a ekonomického násilí.⁹

2.4 Fáze domácího násilí

První fáze (vymývání mozku) - Tato fáze na počátku vztahu není na první pohled viditelná, jelikož partneři se navenek jeví jako ideální pár. Mnohé ženy závidí budoucí oběti, protože její přítel vypadá jako ideální muž. Násilná osoba na počátku vztahu obvykle dává ženě najevo svoji pozornost, laskavost a lásku.

Druhá fáze (vytváření napětí) – První problémy se začínají objevovat tehdy, kdy se kontrola stupňuje do té míry, že už ji žena nevnímá jako přirozenou pozornost. Násilná osoba je často podrážděna a oběť často neví, co jeho podráždění vyvolává. Začínají se projevovat u oběti první pocity bezmoci a vzteku, neboť s násilnou osobou nelze nic řešit otevřeně.

Třetí fáze (týrání) – Je spojena se ztrátou sebekontroly agresora, kdy se k verbální agresi přidává fyzické a psychické týrání partnera. Ohrožená osoba se snaží agresi ustupovat a cítí uje bezmoc.

⁹ ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Plzeň, 2006, s. 196.

Čtvrtá fáze (sliby a líbáňky) – Násilná osoba se zpravidla omlouvá za své chování. Agresor slibuje, že se násilí už nebude opakovat, snaží se být opět milí a pozorný, čemuž ohrožená osoba uvěří a násilné chování odpustí a věří, že vše se změní. Nějakou dobu poté je klid, avšak cyklus napětí, týrání a usmiřování se dříve nebo později začne znovu opakovat.¹⁰

Tato etapa násilí se opakuje do té míry, dokud se ohrožená osoba nerozhodne k radikálnímu řešení, a to odchodem od svého násilného partnera, které bývá nejúčinnějším řešením. Tyto kroky však bývají jedny z nejtěžších, neboť mnohdy ohrožená osoba musí čelit dalším problémům, které spočívají s obstaráním nového bydlení pro sebe eventuálně pro nezletilé děti, zajištění nového zaměstnání, rozvod s partnerem apod.

2.4.1 Mýty a předsudky

- *Domácí násilí se vyskytuje jen v některých společenských vrstvách,*
Pravdou je, že domácí násilí se vyskytuje ve všech příjmových kategoriích, a to jak v chudé, tak ve střední i bohaté vrstvě lidí.
- *Škoda rány, která padne vedle,*
Tímto příslovím zdůvodňují někteří dospělí neúměrné a časté fyzické trestání dětí.
- *K domácímu násilí dochází pod vlivem alkoholu,*
Alkohol je rizikovým faktorem a spouštěčem v případech domácí násilí, nikoliv však jeho příčinou.
- *Ohroženým osobám se násilí líbí, kdyby jim skutečně vadilo, dávno by násilníka opustily,*
Skutečnost je, že nikomu a nikdy se v normálním vztahu násilí nelíbí.¹¹

¹⁰ BEDÁŘOVÁ, Z., MACKOVÁ, K., PROKEŠOVÁ, H. *Studijní materiál o problematice domácího násilí pro pracovníce a pracovníky orgánů sociálně – právní ochrany dětí.* Praha, 2006, s. 19-22.

¹¹ VITOUŠOVÁ, P., VEDRA, V. *Domácí násilí. Informace a praktické rady pro ohrožené osoby.* 4. vydání. Pardubice, 2011, s. 6.

2.5 Procesně-právní pohled na domácí násilí

Právní úprava k domácímu násilí byla uzákoněna teprve nedávno, a to přijetím zákona č. 135/2006 Sb., kterým se změnily některé zákony v oblasti ochrany domácího násilí. Novelizace se dotkla právních norem, kterými jsou:

- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon o Policii České republiky).
- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon o sociálních službách).
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen občanský soudní řád).

Zákon č. 135/2006 Sb., zavedl systémový způsob řešení případů domácího násilí a přispěl tak k ochraně osob ohrožených tímto jevem. Uvedený právní předpis zamezuje další eskalaci domácího násilí, neboť násilná osoba může být vykázána ze společného obydlí, a to buď policii popřípadě soudem. Byla tak propojena činnost institucí, jako je Policie České republiky, justice a sociální služby, které mají povinnost mezi sebou komunikovat a spolupracovat při řešení domácího násilí. Zmíněný zákon je orientován pouze směrem k ohroženým osobám domácího násilí. Uspořádané kroky vůči pachatelům domácího násilí zatím nejsou k dispozici, zejména chybí sociální a terapeutické služby pro násilné osoby, spočívající v jejich ambulantní léčbě. Zmíněné instituce jsou postaveny na třech vzájemně provázaných pilířích.¹²

Policie České republiky: První pilíř spočívá v zásahu státu mezi dvě osoby v poskytnutí prvotní pomoci ze strany státu, zastavení aktuálního násilí proti ohrožené osobě nebo ostatním účastníkům, a to formou vykázání násilné osoby ze společného obydlí.

Intervenční centra: Druhý pilíř je upraven v zákoně o sociálních službách. Poskytuje službu pomoci a podpory v oblasti sociálně právního poradenství pro osoby ohrožené domácím násilím. Intervenční centrum po vyzoomění Policií České republiky o vykázání násilné osoby, má ze zákona povinnost kontaktovat do 48 hodin ohroženou

¹² ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie 2. upravené vydání*. Plzeň, 2009, s 247.

osobu. Tímto se služba Intervenčního centra zcela odlišuje od nabídky jiných organizací zaměřených na pomoc stejné cílové skupině. Při prvním kontaktu s ohroženou osobou se pracovník Intervenčního centra ptá, zda se ohrožená osoba cítí bezpečně a jakou pomoc akutně potřebuje. Podle situace jí poskytuje krizovou intervenci, odpovídá na naléhavé otázky a vysvětluje, jak jí může pomoci. Nabídkou je bezplatná sociální, psychologická a právní pomoc.¹³

Soudy: Třetí pilíř spočívá v občanskoprávním řešení situace ohroženou osobou v možnosti podat návrh civilnímu soudu na vydání předběžného opatření. Navrhovatel má možnost v souladu s ustanovením § 76b občanského soudního řádu, podat civilnímu soudu návrh na vydání předběžného opatření v době desetidenního policejního vykázání. Povinnost soudu je do 48 hodin rozhodnout o prodloužení nebo zamítnutí návrhu. Ohrožená osoba se může v návrhu domáhat, aby násilná osoba do pravomocného rozhodnutí soudu opustila byt nebo dům společně obývaný, jakož i jeho bezprostřední okolí nebo stanovit zákaz vstupu do něj a zdržet se navazování kontaktů s ohroženou osobou. Je-li následně ve lhůtě jednoho měsíce podán návrh ve stejné věci, soud může prodloužit platnost předběžného rozhodnutí, a to na dobu až jednoho roku.¹⁴ Na žádost ohrožené osoby může civilní soud předběžným opatřením vykázat násilnou osobu i bez předchozího policejního vykázání.¹⁵

2.6 Trestně-právní pohled na domácí násilí

Prvním počinem v oblasti domácího násilí byla v České republice novela zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen trestní zákon), a to zákonem č. 91/2004 Sb., kterým byl začleněn do českého právního řádu trestný čin týkající se domácího násilí.¹⁶

S účinností od 1. června 2004 vznikla výše uvedenou novelou nová skutková podstata trestného činu v ustanovení § 215a trestního zákona, nazývajícím se týrání osoby

¹³ VANÍČKOVÁ, L. Sociální poradenství v Intervenčním centru. In KOUKOLÍK, F. *Sborník textů k problematice domácího násilí*. Praha, 2010, s. 21.

¹⁴ ŠEDIVÁ, M., ŠEVČÍK, D., ŠTĚRBOVÁ, M., VEDRA, V., VITOUŠOVÁ, P. *Metodický rámec – interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí*. Praha, 2007, s. 14.

¹⁵ VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem kriminality v hlavním městě Praze 1. vydání*. Praha, 2010, s. 45.

¹⁶ KUNC, K. a kol. *Ekonomické dopady domácího násilí*. Praha, 2012. s. 11.

žijící ve společně obývaném bytě nebo domě. Zákonodárce se zde inspiroval speciální ochranou osob v pachatelově péči nebo výchově.¹⁷

Ustanovení § 215a trestního zákona zní:¹⁸

„Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě

(1) Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společně obývaném bytě nebo domě, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvlášť surovým způsobem nebo na více osobách, nebo

b) pokračuje-li v páchání takového činu po delší dobu.“

Objektem uvedené skutkové podstaty trestného činu je zájem na ochraně osob, které žijí s pachatelem ve společném bytě nebo domě, před domácím násilím. Předmětem útoku je nejen osoba blízká, ale i jiná osoba (nájemník, podnájemník, bývalý manžel) za podmínky, že žije s pachatelem ve společně obývaném bytě nebo domě. Objektivní stránka je vyjádřena týráním osoby blízké nebo jiné osoby žijící s pachatelem ve společně obývaném bytě nebo domě.¹⁹

Pojem osoby blízké zákonodárce rovněž specifikoval v ustanovení § 89 odst. 8 trestního zákona, respektive v ustanovení § 125 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen trestní zákoník), které zní:

„Osobou blízkou se rozumí příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec, sourozenec, manžel a partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké jen tehdy, kdyby újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní.“²⁰

¹⁷ CONWAYOVÁ, H. Domácí násilí. *Příručka pro současné i potenciální oběti*. Praha, 2007, s. 78.

¹⁸ ČESKO. Zákon č. 91/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2004, částka 30, s. 1410.

¹⁹ STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava, 2009, s. 29.

²⁰ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2009, částka 11, s. 382.

V posledních letech byl trestní zákon novelizován a s účinností od 1. ledna 2010 jej nahradil již zmíněný trestní zákoník, který výrazně mění české trestní právo. Nový trestní zákoník zavedl skutkovou podstatu trestného činu týkající se domácího násilí v ustanovení § 199, která se nazývá:²¹

„Týrání osoby žijící ve společném obydlí“

(1) Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem,

b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,

c) spáchá-li takový čin nejméně na dvou osobách, nebo

d) páchá-li takový čin po delší dobu.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1

a) těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob, nebo

b) smrt.“

Důvodová zpráva k ustanovení § 199 trestního zákoníku uvádí, že „pod pojmem „týrání“ soudní praxe rozumí zlé nakládání s osobou žijící s pachatelem ve společné domácnosti, vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které tato osoba pociťuje jako těžké příkoří (může jít o bití, pálení či jiné tělesné poškozování, ale i psychické a sexuální násilí, vydírání nebo zneužívání, vyhrožování, nucení k ponižujícím úsluhám, k žebrotě nebo činnostem, které týranou osobu neúměrně fyzicky nebo psychicky zatěžují apod.). K tomu je třeba uvést, že trvalost pachatelova jednání je nutno posuzovat v závislosti na intenzitě zlého nakládání. Nevyžaduje se, aby šlo o jednání soustavné nebo delší dobu trvající [srov. odstavec 2 písm. d)]. Může jít,

²¹ ČESKO. Zákon č. 40/ 2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2009, částka 11, s. 398.

jak již bylo naznačeno, o zlé nakládání působením fyzických útrap, ale i o zlé nakládání v oblasti psychické. Nevyžaduje se, aby u týrané osoby vznikly následky na zdraví, ale musí jít o jednání, které týraná osoba pro jeho krutost, bezohlednost nebo bolestivost pociťuje jako těžké příkoří. Pokud jde o vymezení obytného prostoru, používá návrh pojmu „společné obydlí“ a nikoli „společná domácnost“. Pojem „společné obydlí“ navazuje na pojem „obydlí“, který je vymezen v § 133, jako „dům, byt nebo jiná prostora sloužící k bydlení a příslušenství k nim náležející“. Toto vymezení pokrývá tedy mimo obytných domů a bytů i obytné chaty, hotelové domy, ubytovny, vysokoškolské koleje apod., tedy veškeré prostory sloužící k bydlení lidí. Tento pojem neklade důraz na vedení společné domácnosti, ale jen na faktický stav společného bydlení, ať už jeho důvodem je jakýkoli titul, např. vlastnictví nemovitosti, nájemní či podnájemní vztah i faktické společné bydlení na základě rodinných i jiných vztahů.“²²

Kvalifikačním znakem zmíněné skutkové podstaty trestného činu je místo, kde předmět útoku žije. Musí se jednat o osobu žijící s pachatelem ve společném obydlí, tedy společně obývaném bytě nebo domě. Jestliže týraná osoba ukončila společné soužití s násilnou osobou, tak že se odstěhovala ze společně obývaného domu nebo bytu, nemůže jít o trestný čin podle ustanovení § 199 trestního zákoníku. Případné zlé nakládání vůči osobám žijícím jinde a s jinými osobami než s pachatelem se posoudí podle obecných ustanovení trestního zákoníku. Zvlášť surovým způsobem týrání se rozumí vyšší mírou brutality, užitím většího počtu nástrojů či mechanismů, kombinací fyzického a psychického týrání apod.²³

Skutkových podstat, jejichž znaky lze podřadit pod danou problematiku domácího násilí je několik. Tou nejbližší je zřejmě již jmenovaná skutková podstata týrání osoby žijící ve společném obydlí dle ustanovení § 199 trestního zákoníku. Dále se nabízí mnoho dalších možností, jak právně kvalifikovat takové chování, které má znaky domácího násilí. V úvahu tak přichází skutkové podstaty, jako jsou například vražda §140, zabití §141, ublížení na zdraví § 145 a 146, účast na sebevraždě §144, omezování osobní svobody § 171, zbavení osobní svobody § 170, vydírání §175, porušování domovní svobody §178, znásilnění § 185, pohlavní zneužití § 187, soulož mezi příbuznými § 188, zanedbání povinné výživy § 196, týrání svěřené osoby § 198,

²²Důvodová zpráva k trestnímu zákoníku. [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupné z WWW:<<https://www.google.cz/search?client=opera&q=duvodova+zprava+k+trestnimu+zakoniku&sourceid=opera&ie=UTF-8&oe=UTF-8>>.

²³JELÍNEK, J., a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha, 2010. s. 252.

únos § 200, nedovolené ozbrojování § 279, maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání § 337, křivé obvinění § 345, křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek § 346, nebezpečné vyhrožování § 353, nebezpečné pronásledování § 353 apod.²⁴

Trestní zákoník, jak je v předchozím odstavci uvedeno, upravuje i porušení povinností vykázané osoby policií během vykázání a to v ustanovení § 337 odst. 2 skutkové podstaty trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, které zákonodárce popisuje takto:

„Stejně bude potrestán, kdo se dopustí závažného nebo opakovaného jednání, aby zmařil vykázání provedené podle jiného právního předpisu nebo rozhodnutí o předběžném opatření soudu, kterým se ukládá povinnost dočasně opustit společné obydlí a jeho bezprostřední okolí a zdržet se vstupu do něj nebo povinnost zdržet se styku s navrhovatelem a navazování kontaktů s ním.“²⁵

Tato skutková podstata souvisí s celkovou koncepcí řešení domácího násilí. Nesplnění povinností uložených policejním orgánem při vykázání násilné osoby, tak i soudem v rámci předběžného opatření, má za následek naplnění znaků skutkové podstaty již zmíněného trestného činu. Cílem je preventivně působit na potenciální pachatele.²⁶ Zjistí-li policejní orgán v době vykázání porušení povinnosti vykázané osoby, může jednání násilné osoby kvalifikovat jako trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle ustanovení § 337 odst. 2 trestního zákoníku.

2.7 Správně-právní pohled na domácí násilí v zákoně o přestupcích

Od nepaměti mělo trestní právo blízko k právu správnímu, zejména k přestupkovému právu. Policisté se setkávají s různými incidenty, které na první pohled mohou mít podobu domácího násilí, avšak při pozdějším šetření se ukáže, že takové jednání pachatele je pouze přestupkem. Pojem přestupku je vymezen v ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon o přestupcích), které zní:

²⁴ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., RADOVAN, D., KORNEJL, M. *Právo proti domácímu násilí*. Praha, 2011. s. 90.

²⁵ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 432.

²⁶ STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava, 2009, s. 39.

„Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.“²⁷

Přestupky jsou protiprávní skutky fyzických osob. Základním podkladem pro zahájení řízení o přestupku je oznámení státního orgánu, policie, obce nebo občana. Jsou projednávány z úřední povinnosti, nejde-li o návrhové přestupky mezi osobami blízkými, které se projednávají do tří měsíců na návrh poškozeného. Do 30 dnů od oznámení požádá-li o to oznamovatel, jej vyrozumí správní orgán, jaké opatření ve věci učinil. Domácí násilí je nejčastěji projednáváno jako přestupek proti občanskému soužití podle ustanovení § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákona o přestupcích.²⁸

Přestupku proti občanskému soužití se v odst. 1 podle písm. a) dopustí ten, kdo jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch. Ve stejném odstavci jde-li o písm. b) spáchá přestupek, ten kdo jinému z nedbalosti ublíží na zdraví nebo podle písm. c) úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním. Za přestupek podle písm. a) přitom lze uložit pokutu až do 5.000,- Kč a za přestupky dle ostatních písmen až do výše 20.000,- Kč.²⁹

Ublížením na zdraví se rozumí způsobení takové poruchy normálních tělesných nebo duševních funkcí, která znemožňuje či znesnadňuje poškozenému výkon obvyklé činnosti po dobu sedmi a více dnů, respektive tyto poruchy mají vliv na způsob jeho života. Rozhodující pro posouzení je lékařská zpráva, způsob jednání pachatele, motiv, a zda prokazatelně hrozila závažnější újma oběti, než jí byla způsobena. Ohrožená osoba nemusí mít trvalé následky. V případě přestupkového jednání půjde o změněný stav, který je spojen například s krátkodobými bolestmi, poranění spojené s nepatrnou ztrátou krve, zhmožděninami, podlitinami, boulemi apod.³⁰

²⁷ ČESKO. Zákon č. 200/1990 Sb., zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, České a Slovenské federativní republiky*. 1990, částka 35, s. 810.

²⁸ VOŇKOVÁ, J., SPOUSTOVÁ, I. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. 2. vydání. Praha, 2008, s. 88.

²⁹ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., RADOVAN, D., KORNEL, M. *Právo proti domácímu násilí*. Praha, 2011, s. 81.

³⁰ HROZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha, 2009, s. 213.

Přestupkem proti občanskému soužití se budou rozumět různé případy incidentů mezi blízkými osobami. Podle odst. 1 písm. a) půjde o případy, kdy pachatel osobu blízkou ponižuje a zesměšňuje, zejména hrubými nadávkami a urážkami. Dle odst. 1 písm. c) půjde o případy související s vyhrožováním nebo použitím síly pachatele proti ohrožené osobě, jako jsou například facky, kopance, bytí, různé projevy schválností ve společné domácnosti apod.

Dalším přestupkem, kterého se může dopustit násilná osoba v souvislosti s domácím násilím je přestupek proti majetku dle ustanovení § 50 odst. 1 písm. a) a b) zákona o přestupcích. Přestupku podle písm. a) se dopustí ten, kdo úmyslně způsobí škodu na cizím majetku krádeží, zpronevěrou, podvodem nebo zničením či poškozením věci z takového majetku nebo se o takové jednání pokusí. Přestupku dle písm. b) se dopustí, kdo úmyslně neoprávněně užívá cizí majetek nebo si přisvojí cizí věc nálezem nebo jinak bez přivolení oprávněné osoby. V těchto případech je možné uložit sankci až do výše 15 000 Kč.³¹

Při domácím násilí jsou velmi časté situace, kdy pachatel v rámci psychického, ale i fyzického násilí ničí nebo poškozuje osobní věci a majetek ohrožené osoby s cílem zaútočit na předměty, ke kterým má oběť citový vztah. Z krátkodobého působení u Policie České republiky jsem se nesetkal s incidentem, který by byl projednáván jako přestupek proti majetku ve vztahu k domácímu násilí.

Mezi další přestupky, které mají souvislost s domácím násilím, patří přestupky proti veřejnému pořádku dle ustanovení § 47 odst. 1. písm. a) a b) zákona o přestupcích. Podle písmena a) se dopustí přestupku ten, kdo neuposlechne výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci. Ve stejném odstavci v písm. b) se přestupku dopustí, ten kdo ruší noční klid. Zde je možné uložit pokutu až do výše 20 000 Kč.³²

Přestupky proti veřejnému pořádku podle odst. 1 písm. a) budou souviset s výkonem pravomoci úřední osoby a budou se vztahovat zejména k prosazení vykázaní vůči násilné osobě a dodržování povinností vykázaného. Zda se bude jednat o přestupek eventuálně trestný čin, bude záležet na konkrétním incidentu a na společenské škodlivosti. O přestupek podle odst. 1 písm. b) se bude jednat tehdy, kdy

³¹ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., RADOVAN, D., KORNEL, M. *Právo proti domácímu násilí*. Praha, 2011, s. 81-82.

³² KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., RADOVAN, D., KORNEL, M. *Právo proti domácímu násilí*. Praha, 2011, s. 82.

násilná osoba bude používat proti ohrožené osobě násilí doprovázené hlukem mezi 22 hodinou večerní a 06 hodinou ranní. Při následném projednávání přestupku rušení nočního klidu může vyjít najevo příčina hluku a tedy i podezření z naplnění skutkové podstaty trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí.

Za spáchaný přestupek lze uložit sankce, kterými jsou: „napomenutí, pokuta, zákaz činnosti, propadnutí věci, zákaz pobytu. Sankci lze uložit samostatně nebo s jinou sankcí; napomenutí nelze uložit spolu s pokutou. Od uložení sankce lze v rozhodnutí o přestupku upustit, jestliže k nápravě pachatele postačí samotné projednání přestupku.“³³

2.8 Domácí násilí z pohledu Policie České republiky

V kontinuitě na přijetí zákona 135/2006 Sb., došlo i k úpravě zákona o Policii České republiky. Novela zavedla pro příslušníky bezpečnostních sborů právní institut vykázání. Policie v souvislosti s touto změnou získala nové oprávnění nařídit násilné osobě opustit na dobu 10 dnů obydlí a jeho bezprostřední okolí a nevstupovat do něj.³⁴

Zmíněný institut byl od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2008 v režimu správního řádu a policisté vydávali rozhodnutí o vykázání, popřípadě zákazu vstupu, pokud se násilná osoba nacházela v době vykázání mimo společnou domácnost. Vzhledem k tomu, že rozhodování podle správního řádu bylo pro policisty příliš zatěžující a mnohdy jim působilo nemalé aplikační problémy, byl zákon novelizován a policisté v současné době vydávají pouze potvrzení o vykázání mimo režim správního řádu. Vykázání má tak podobu faktického úkonu, to znamená úkonu neformálního.³⁵

S účinností od 1. ledna 2009 byl zákon 283/1991 Sb., o Policii České republiky novelizován a institut vykázání v pozměněné podobě upravuje již nový zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, podle kterého policista už nerozhoduje jako správní orgán.

Vykázání představuje včasnou intervenci státu i bez souhlasu ohrožené osoby jako reakci na páchané násilí. Oprávnění vykázat násilnou osobu je upraveno v zákoně

³³ ČESKO. Zákon č. 200/1990 Sb., zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, České a Slovenské federativní republiky*. 1990, částka 35, s. 811.

³⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Plzeň, 2006, s. 200.

³⁵ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N., a kol. *Domácí násilí. Kontext, dynamika a intervence*. Praha, 2011, s. 133.

o Policii České republiky, přičemž na vykázaní navazuje povinnost spolupracovat s dalšími orgány, kterými jsou intervenční centra a civilní soudy.³⁶

Oprávnění policistů spočívající ve vykázaní je zakotveno v ustanovení § 44 – 47 zákona o Policii České republiky, které je níže citováno:

§ 44

(1) „Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí“), jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn tuto osobu vykázat i v její nepřítomnosti.

(2) Vykázání trvá po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení. Tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby. Podáním návrhu na vydání předběžného opatření podle zákona o zvláštních řízeních soudních v průběhu vykázaní se doba vykázaní prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu.

(3) Vykázání oznámí policista ústně vykázané i ohrožené osobě a vyhotoví potvrzení o vykázaní, které jim předá proti podpisu. Součástí potvrzení o vykázaní je vymezení prostoru, na který se vykázaní vztahuje, uvedení totožnosti ohrožené a vykázané osoby, poučení o právech a povinnostech vykázané osoby a adresa útvaru policie, u kterého si může vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázaní. Odmítne-li ohrožená nebo vykázaná osoba potvrzení o vykázaní převzít nebo odmítne-li písemně potvrdit jeho převzetí, policista tuto skutečnost uvede v úředním záznamu.

(4) Není-li vykázaná osoba vykázaní přítomna, poučení o jejích právech a povinnostech v souvislosti s vykázaním jí policista poskytne při prvním kontaktu. Je-li to možné, policista této osobě předá potvrzení o vykázaní, v opačném případě ji poučí o možnosti převzít potvrzení o vykázaní a kopii úředního záznamu o vykázaní u příslušného útvaru policie; součástí poučení je i údaj o adrese tohoto útvaru.

(5) Nesouhlasí-li vykázaná osoba s vykázaním, může proti němu na místě podat námítky, které policista uvede v potvrzení o vykázaní. Policista námítky předá bez

³⁶ ŠEDIVÁ, M., ŠEVČÍK, D., ŠTĚRBOVÁ, M., VEDRA, V., VITOUŠOVÁ, P. *Metodický rámec – interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí*. Praha, 2007, s. 13.

zbytečného odkladu krajskému ředitelství příslušnému podle místa vykázání (dále jen „příslušné krajské ředitelství“). Vykázaná osoba může dále do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání podat příslušnému krajskému ředitelství námitky písemně. Lhůta pro podání námitek počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy došlo k převzetí potvrzení o vykázání a je považována za dodrženu, jsou-li námitky nejpozději v její poslední den předány k poštovní přepravě nebo podány u příslušného krajského ředitelství. O tomto právu policista vykázanou osobu poučí před předáním potvrzení o vykázání.

(6) Shledá-li příslušné krajské ředitelství, že podmínky pro vykázání nebyly splněny, vykázání ukončí a o této skutečnosti vyrozumí ohroženou a vykázanou osobu bez zbytečného odkladu.

§ 45

(1) Vykázaná osoba je povinna

- a) opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání,*
- b) zdržet se vstupu do prostoru podle písmene a),*
- c) zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou,*
- d) vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží.*

Policista vykázanou osobu poučí o následcích neuposlechnutí výzvy podle písmene d)13).

(2) Vykázaná osoba má právo

- a) vzít si ze společného obydlí věci sloužící její osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady před splněním povinnosti podle odstavce 1 písm. a),*
- b) vzít si v průběhu vykázání ze společného obydlí věci podle písmene a) a věci nezbytné pro její podnikání nebo pro výkon povolání; právo lze uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, policista o výkonu tohoto práva ohroženou osobu předem informuje,*
- c) ověřovat provedení vykázání zejména na čísle tísňového volání 158,*

d) vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykazání u příslušného útvaru policie.

(3) Policista poskytne vykazané osobě bez zbytečného odkladu informace o možnostech jejího dalšího ubytování a v souvislosti s tím nezbytnou součinnost. Od této osoby dále vyžádá adresu pro doručování.

§ 46

Policista poučí ohroženou osobu o

a) možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření podle zákona o zvláštních řízeních soudních,

b) možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí a

c) následcích vyplývajících z uvedení vědomě nepravdivých údajů, k nimž policista při vykazání přihlíží.

§ 47

(1) Územní rozsah prostoru, na který se vykazání vztahuje, určí policista podle míry požadavku účinné preventivní ochrany osoby ohrožené útokem. Je-li v důsledku vykazání ohrožen provoz objektu nebo znemožněn výkon zaměstnání vykazané osoby, policista o této skutečnosti bezodkladně vyrozumí provozovatele objektu nebo zaměstnavatele vykazané osoby za účelem přijetí potřebných opatření.

(2) Při provádění úkonů souvisejících s vykazáním policista zajistí přítomnost nezúčastněné osoby; to neplatí, hrozí-li nebezpečí z prodlení.

(3) Do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí zašle policista kopii úředního záznamu o vykazání příslušnému intervenčnímu centru¹⁴) a soudu, který je příslušný k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření podle zákona o zvláštních řízeních soudních. Pokud ve společném obydlí žije nezletilá osoba, zašle kopii úředního záznamu o vykazání v této lhůtě i příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

(4) Policista ve lhůtě 3 dnů od vykazání provede kontrolu, zda vykazaná osoba dodržuje povinnosti vyplývající z vykazání.

(5) *O provedených úkonech a opatřeních sepíše policista úřední záznam.*³⁷

2.9 Související právní předpisy s domácím násilím

Ochrana ohrožené osoby by měla být základem každé intervence v případech domácího násilí. Legislativní opatření a možnosti právní ochrany obětí v České republice významným způsobem ovlivňuje efektivnost prevence opakování násilí v rodině a pomoc chránit osobu ohroženou domácím násilím.³⁸

Mezi poměrně nové právní předpisy týkající se domácího násilí patří zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, ve znění pozdějších předpisů. Tento právní předpis deklaruje povinnost orgánů činných v trestním řízení přistupovat při jednání s obětí zvláště citlivě a šetrně. Oběti trestných činů mají nárok na odbornou pomoc, kterou se rozumí psychologické poradenství, sociální poradenství, právní pomoc, poskytování právních informací a to před zahájením trestního řízení, v jeho průběhu i po jeho skončení. Je zde vymezen pojem zvláště zranitelné osoby, kterou se rozumí právě oběť domácího násilí. Stát v tomto zákoně deklaruje jaká práva a jaké zájmy ohrožené osobě a oběti uznává.

Dalším zákonem, který upravuje okrajově domácí násilí je zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Zákonodárce v ustanovení § 751 odst. 1 popisuje problematiku související s tímto fenoménem následovně. „*Stane-li se společné bydlení manželů v domě nebo bytě, v němž se nachází rodinná domácnost manželů, pro jednoho z nich nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí vůči manželovi nebo jinému, kdo v rodinné domácnosti manželů žije, může soud na návrh dotčeného manžela omezit, popřípadě i vyloučit na určenou dobu právo druhého manžela v domě nebo bytě bydlet.*“³⁹ Dle ustanovení § 753 mají možnost se domoci práva a ochrany proti domácímu násilí i jiné osoby, které žijí spolu s manžely nebo rozvedenými manžely ve společné domácnosti.

³⁷ ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4096–4097.

³⁸ MARVANOVÁ-VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., TOUFAROVÁ, M. *Partnerské násilí*. Praha, 2008, s. 68.

³⁹ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012, částka 33, s. 1108.

Ve vztahu k dětem domácí násilí upravuje zákon 359/1999 Sb., o sociálně - právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. Tato norma se vztahuje k postavení dítěte, které je ohrožováno násilím mezi rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za jejich výchovu. Podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, může obecní úřad obce s rozšířenou působností podat jménem dítěte soudu návrh na vydání předběžného opatření na uložení opatření k ochraně nezletilého, je-li vystaven tělesnému nebo duševnímu násilí ze strany rodiče nebo jiné osoby, která žije s dítětem ve společné domácnosti.

3 ČINNOST PŘÍSLUŠNÍKŮ BEZPEČNOSTNÍHO SBORU NA MÍSTĚ VÝSKYTU DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Do kontaktu s obětí trestné činnosti a případy domácího násilí se prvotně nejčastěji dostávají policisté. Mezi jejich hlavní úkoly nepatří jenom zabránit na místě dalšímu protiprávnímu jednání, ale policisté musejí být připraveni poskytnout kvalifikovanou prvotní psychologickou, právní a morální pomoc ohrožené osobě domácího násilí. S tímto souvisí i poskytnutí první pomoci zraněným osobám, zajištění místa činu nebo násilné osoby, která je podezřelá z trestného činu.⁴⁰

3.1 Oznámení incidentu

V případech domácího násilí hlídka Policie České republiky zakročí zpravidla na základě oznámení incidentu na tísňové lince 158 ohroženou osobou nebo jinými osobami, jako jsou svědci, sousedé, děti apod. Jedna z dalších méně využívaných možností, jak se policie může dozvědět o domácím násilí je, že ohrožená či jiná osoba, jíž jsou tyto skutečnosti známi, podá oznámení osobně na místně příslušném obvodním oddělení Policie České republiky.⁴¹

V kontinuitě na oznámení je policie povinna poskytnout v rozsahu své působnosti pomoc každému, kdo se na ni obrátí. V případech domácího násilí postupuje stejně, jako v případech jiných oznámení. Policie nemá pravomoc a možnost vstupovat do soukromého života a řešit problémy v rodinných vztazích, avšak zasáhne, dojde-li v rodině k protiprávnímu jednání, zejména dochází-li k újmě na zdraví ohrožených osob, porušování práv nebo poškozování majetku.⁴²

⁴⁰ KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., RADOVAN, D., KORNEL, M. *Právo proti domácímu násilí*. Praha, 2011, s. 96.

⁴¹ STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava, 2009, s. 48

⁴² ŠEDIVÁ, M., ŠEVČÍK, D., ŠTĚRBOVÁ, M., VEDRA, V., VITOUŠOVÁ, P. *Metodický rámec interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí*. Praha, 2007, s. 25.

3.2 Vstup do obydlí

Policista je oprávněn vstoupit do obydlí na základě zjištěných skutečností, které jsou předmětem oznámení. Je-li oznamovatelem incidentu přímo ohrožená osoba nebo jiný uživatel společného obydlí, policista si od nich vyžádá souhlas ke vstupu do společného obydlí. V případě více uživatelů, postačí ke vstupu do společného obydlí souhlas kteréhokoliv z nich. Pokud ke vstupu do společného obydlí není dán souhlas, policista posoudí možnost užití oprávnění podle jiných právních předpisů, ve smyslu bezprostředního ohrožení života a zdraví ohrožených osob. Nebude-li možné učinit objektivní závěr o existujícím ohrožení, policista neprodleně kontaktuje z místa incidentu operační středisko policie, eventuálně dozorčí službu, která se pokusí navázat kontakt s ohroženou osobou.⁴³

3.3 Taktika zákroku

Hlídka policie se dostavuje na místo činu s cílem uklidnit nebo izolovat agresivní osobu a dát do pořádku vyhrocenou situaci. Jelikož policisté nejsou schopni předem spolehlivě odhadnout možná rizika zákroku, tak u některých z nich může přetrvávat nejistota a obava z výsledku zákroku. Je potřeba si uvědomit, že policista by měl na místě incidentu jednat s ohledem na nastíněnou situaci, zejména zvolit takové jednání, které je adekvátní k násilné a ohrožené osobě. K pachateli dopouštějícího se násilí je třeba zaujmout nesmlouvavý postoj ve vztahu k projednávanému incidentu a v žádném případě nepřipustit zlehčování situace nebo strpět výmluvy. K ohrožené osobě je třeba přistupovat zvláště citlivě a chápavě s porozuměním, tak aby byla získána její důvěra. Základem úspěchu jsou komunikační schopnosti policistů na místě, tak aby mohli reagovat profesionálním způsobem. Ohrožené osobě domácím násilím by měla být poskytnuta nejen pomoc ze strany zakročujícího příslušníka bezpečnostního sboru, ale také jako člověka s možností se vcítit do aktuálních pocitů toho druhého, tedy jak oběti, tak násilné osoby.⁴⁴

⁴³ ČESKO. Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázaní. In: MP č. 1/2010, s. 3.

⁴⁴ STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázaní jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava, 2009, s. 48.

3.4 Postup po vykázání

Policista je povinen neprodleně po provedení všech úkonů či zákroků sepsat úřední záznam o provedeném vykázání. Opis tohoto úředního záznamu musí zaslat příslušnému intervenčnímu centru, soudu a orgánu sociálně právní ochrany dětí, v případě, že žijí s násilnou osobou ve společné domácnosti nezletilé osoby. Vykázaná osoba si může vyzvednout na příslušném útvaru kopii sepsaného úředního záznamu o vykázání. Policista je dále povinen do tří dnů od provedení vykázání provést kontrolu obydlí ohrožené osoby, zdali násilná osoba dodržuje práva a povinnosti jí uložené na základě vykázání.

3.5 Formuláře k institutu vykázání

Každá hlídka Policie České republiky, která je vyslána, aby prověřila oznámení o výskytu domácího násilí, by měla mít formuláře, pomůcky a metodické materiály, dle kterých postupuje na místě. Jako podklady k problematice domácího násilí policistům slouží:

- úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí v počtu minimálně tří formulářů,
- formulář otázky SARA DN,
- potvrzení o vykázání včetně poučení vykázané a ohrožené osoby v počtu minimálně tří formulářů,
- leták s kontakty pro osoby ohrožené domácím násilím nebo seznam institucí poskytující pomoc obětem domácího násilí v počtu minimum tří formulářů,
- seznam ubytovacích zařízení pro vykázanou osobu v počtu minimum tří formulářů,
- instrukční karty k výjezdu domácím násilím a postupu při vykázání,
- karta SARA DN (domácí násilí).⁴⁵

⁴⁵ČESKO. Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázání. In: MP č. 1/2010, s. 7.

3.6 Diagnostická metoda SARA DN

Tato metoda pochází z Kanady. Zkratka SARA označuje skupinu čtyř anglických slov (Spousal, Assault, Risk, Assessment), což v překladu doslova znamená (manželé, útok, riziko, posouzení). V českém jazyce tento význam slov můžeme chápat jako posouzení rizika mezi manželským (partnerským) útokem. Uvedená metoda je převážně určena policistům, ale i jiným osobám, které se dostávají do kontaktu s osobou ohroženou domácím násilím. Diagnostická metoda SARA DN obsahuje celkem 15 strukturovaných otázek, na které si odpovídají policisté, s cílem zlepšení jednotnosti rozhodování zdali vykázat násilnou osobu či nikoliv.⁴⁶

V prvním oddíle je pět otázek, které slouží policistovi či další osobě, k zjištění přítomnosti násilí vůči ohrožené osobě. Druhý oddíl obsahuje pět otázek sloužících policistovi či další osobě, k zjištění obecných sklonů násilné osoby k násilí. V posledním, třetím oddíle, je pět otázek, které slouží policistovi či další osobě, k zjištění zranitelnosti ohrožené osoby. Všechny tyto otázky pomáhají zjistit rizikové faktory mezi ohroženou a násilnou osobou. Výsledkem jsou rizikové faktory, kdy na stupnici jedna znamená nízké riziko, zvažujeme bezpečnostní opatření a rizikové faktory deset znamenají vysoké riziko, vždy vykazujeme. Otázky jsou orientačním vodítkem a slouží k rychlému a správnému postupu. Pomůžou policistovi i ohrožené osobě uvědomit si reálné riziko současného nebo budoucího stavu.⁴⁷

V případě, že nedojde k vykázání násilné osoby policistou, tak ohrožená osoba domácím násilím by měla mít připraven bezpečnostní plán, který vychází z aktuální situace a měl by být vždy aktualizován podle změn, ke kterým v násilném vztahu dochází. S tímto je spojeno pro ohroženou osobu připravit si minimum věcí, jako jsou například osobní potřebné důležité věci včetně dokladů, finanční prostředky, kontakty a promyšlení únikové cesty z bytu pro případ odchodu od partnera.⁴⁸

⁴⁶ VITOUŠOVÁ, P., ČÍRTKOVÁ, L. *Manuál pro hodnocení a řízení rizika domácího násilí (metoda SARA DN)*. Praha, 2007, s. 3-7.

⁴⁷ ŠVACH, F. *Identifikace domácího násilí v činnostech policie*. Absolventská práce. Praha, 2013, s. 35-36.

⁴⁸ MARVANOVÁ-VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., TOUFAROVÁ, M. *Partnerské násilí*. Praha, 2008, s. 63.

3.7 Pomáhající centra

Pro osoby ohrožené domácím násilím existuje celá řada institucí, které poskytují komplexní péči obětem domácího násilí. Ohrožená osoba má možnost kontaktovat tyto organizace sama, anebo některé z těchto center ji kontaktují neprodleně sami, ihned po vyrozumění policie o tom, že jsou ohroženou osobou domácím násilím. Tato centra ohroženým osobám poskytují bezplatně nezbytně nutnou odbornou pomoc, ve smyslu provedení opatření, aby bylo zamezeno dalšímu hrozícímu násilí ze strany násilné osoby.

Mezi tyto instituce patří:⁴⁹

Policie České republiky - linka 158, Městská policie - linka 156,
Lékařská pomoc - linka 155,

Rosa – centrum pro týrané a osamělé ženy. SOS linka 602 246 102,

Psychosociální centrum Acorus -nonstop linka 283 892 772,

Bílý kruh bezpečí. Pro oběti trestných činů - linka 257 317 110,

Nonstop Dona linka (pro oběti domácího násilí) linka 251 511 313,

Intervenční centra v každém kraji,

Riaps - krizové centrum, nepřetržitá psychoterapeutická pomoc - linka 222 580 697,

Centrum krizové intervence -nonstop linka 284 016 666,

Linka právní pomoci pro ohrožené osoby domácím násilím (ProFem) - 608 222 277,

Kontakty pro nezletilé:

Linka bezpečí - 800 155 555,

Růžová linka - 272 736 263,

Dětské krizové centrum - linka 241 484 149.

⁴⁹ *Občanské sdružení Rosa nabízející komplexní pomoc obětem domácího násilí. Důležité kontakty pro oběti domácího násilí.* [online]. 2013 [cit. 2013-12-27]. Dostupné na WWW:<<http://www.rosa-os.cz/informace-pro-obeti-domaciho-nasili/dulezite-kontakty/>>.

4 VYKÁZÁNÍ NÁSILNÉ OSOBY

Institut vykázání pro osobu dotčenou tímto úkonem není žádným trestem, ale jde o preventivní opatření na dočasnou dobu. Tímto stát ohrožené osobě poskytuje určitý časový prostor, aby si mohla uspořádat svůj další život a rozhodla se o dalších životních krocích, jako je například odchod od partnera, rozvod manželství či přestěhování se ze stávajícího bydliště. V tomto složitém období může ohrožená osoba využít spolupráce s Intervenčním centrem. Zákonná povinnost Intervenčního centra je kontaktovat ohroženou osobu do 48 hodin od doby, kdy se o vykázání násilné osoby dozvědělo. Policista poskytne osobě ohrožené domácím násilím informace o dalším postupu, ve smyslu poučení, provedených úkonů a opatření, případně poskytne ohrožené osobě informace na příslušná centra, kam se může obrátit v případě potřeby.⁵⁰

V souvislosti s vykázáním a účinné pomoci ohrožené osobě toto preventivní opatření není postačující a policie musí navázat dalšími kroky, které mají svůj základ v provázaném systému spolupráce mezi pomáhajícími institucemi. Zejména se jedná o spolupráci s intervenčními centry, justicí a orgány sociálně právní ochrany dětí.⁵¹

4.1 Kazuistika 1 Vykázat z bytu se dá i bezdomovec: Agresivní žena nesmí do squatu

Za jedno z průlomových rozhodnutí soudu lze považovat zákaz vstupu bezdomovkyně do squatu, kde neměla trvalé bydliště, a rovněž zákaz kontaktování muže, také žijícího na ulici, který se obrátil na soud s žádostí o pomoc. To vše kvůli tomu, že jej fyzicky i psychicky týrala. Jde o ženu bez domova, která se svým partnerem obývala zchátralou budku vrátnice v areálu bývalého cukrovaru v pražských Modřanech, kde mělo docházet k dlouhodobému týrání partnera. Zoufalý muž se nejprve obrátil na Policii České republiky a ta následně zapojila specialisty na tento typ problému z Intervenčního centra. Žena muži obvykle po požití alkoholu nadávala, ale také ho fyzicky napadala pěstmi, házela po něm předměty, shazovala ze schodů,

⁵⁰ ŠVACH, F. *Identifikace domácího násilí v činnostech policie*. Absolventská práce. Praha, 2013, s. 33.

⁵¹ ŠEDIVÁ, M., ŠEVČÍK, D., ŠTĚRBOVÁ, M., VEDRA, V., VITOUŠOVÁ, P. *Metodický rámec – interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí*. Praha, 2007, s. 13.

dokonce jej i bodla nožem. Muž bez domova se nakonec domluvil s pracovnící Intervenčního centra, že jedinou možností je předběžné opatření stanovené soudem. Pracovnice tedy bezdomovci pomohla návrh sepsat a obecní soud pro Prahu 4, jej skutečně schválil.⁵²

Analýzou příkladu bylo zjištěno, že agresivní žena pod vlivem alkoholu fyzicky a psychicky týrala svého partnera ve zchátralém objektu, kde ani jeden z partnerů neměl trvalé bydliště. V daném případě můžeme hovořit o určité modelové situaci, která může sloužit pro obdobné případy v budoucnosti související s vykazáním. Soud svým rozhodnutím na základě předběžného opatření zakázal na třicet dní násilné ženě kontaktování, vstup a přiblížení se ke squatu.

4.2 Kazuistika 2 Týraná žena pobodala vzteklého přítele, hrozí jí až 18 let vězení

Během několikaletého soužití ohrožené ženy s jedním z posledních partnerů bylo ve znamení soustavných hádek, konfliktů a fyzického napadání ze strany jejího druha. Všechno snášela, protože jej milovala. Osudný den násilného muže naštvalo, že komunikovala se zástupci energetické společnosti. Když odešli, tak jí partner v hněvu rozbil telefon. Žena si následně vzala prášky na uklidnění a trochu vína. Poté se jela ven projet na kole a při tom přemýšlela, co dělat, jelikož nebyla schopná partnera vystěhovat. Když se vrátila, tak se zamkla v obývacím pokoji. Její přítel vzápětí přiběhl, vykopl dveře a křičel na ni. Ihned na to ohrožená žena běžela do kuchyně, kde byla sražená na zem. Když se napadená žena zvedala, povšimla si, že jsou vedle ní ve stojanu nože. Jeden z nich vytrhla a křičela na svého druha, ať se k ní nepřibližuje. Ten na to odvětil fyzickým a verbálním útokem, se slovy: „Já tě zničím, pusť ten nůž!“ Ohrožená žena v důsledku bránění své osoby použila uvedený nůž proti partnerovi, načež ani nezaznamenal, že by jej cíleně bodala. Nakonec jí nůž vyrazil z ruky a ona se utekla schovat do kotelny. Při lékařském ošetření bylo zjištěno, že ohrožená žena jej desetkrát

⁵² *Vykázat z bytu se dá i bezdomovec.* [online]. Praha 2014 [cit. 2014-02-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/krimi/327999-vykazat-z-bytu-se-da-i-bezdomovec-agresivni-zena-nesmi-do-squatu.html>>.

bodla. Muž útok přežil jen díky tomu, že čepel nezasáhla srdce a tepny. Obžalované ženě hrozí za pokus o vraždu až 18 let za mřížemi.⁵³

Na předchozím příkladu lze vidět kam, až může vyústit dlouhodobé týrání ohrožené osoby. Díky napjaté situaci a pod tíhou konfliktů, hádek, verbálního a fyzického napadání, ohrožená žena v důsledku zkratovitého jednání těžce zranila agresivního partnera, aniž by si v daný moment uvědomila následky svého jednání. Pokud by obžalovaná včas kontaktovala Intervenční centrum, Policii České republiky nebo nějakou organizaci pomáhající osobám ohroženým domácím násilím, pravděpodobně by vše dopadlo jinak, ale o tom můžeme jen spekulovat, neboť jsme neprožili co obžalovaná a ani nebyli v její eskalující situaci.

4.3 Kazuistika 3 Týraná žena je obětí podvodu s občankou, exekutor jí nic neslevil

Vše začalo tak, že ohroženou ženu paní J. Č. z Prahy týral její bývalý manžel. V roce 1998 od něho utekla i s dětmi, neboť nechtěla dále vystavovat sebe a své děti domácímu násilí. Následně na to jí neznámý pachatel odcizil občanský průkaz. Ihned proto krádež oznámila Policii České republiky. Poté na její odcizený doklad totožnosti v letech 2000 až 2005 neznámý pachatel nasekal desítky jízd načerno, a to úhrnem za 700 tisíc včetně odměn pro advokáta a exekutora. Potíž je v tom, že vzhledem ke své komplikované životní situaci ohrožená žena zmeškala lhůty pro odvolání, protože se skrývala před svým násilným partnerem. Výzvy na původní adrese kvůli domácímu násilí nevyzvedávala a přeposílání zřízeno neměla. V roce 2010 se dozvěděla, že po ní jde exekutor, který zablokoval její byt na katastru nemovitostí. Díky tomu, že žena neměla advokáta, tak se dopustila procesní chyby, a to tím, že nahlédla u soudu do spisu. Tímto jednáním přišla o poslední možnost, jak se soudně osvobodit. Dopravní podnik již poškozené odpustil, co mohl a advokát přistoupil na 50 procentní slevu za své odměny, ale exekutor jí nic neslevil.⁵⁴

⁵³ *Týraná žena pobodala vzteklého přítele, hrozí jí až 18 let vězení.* [online]. Brno 2014 [cit. 2014-02-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/krimi/328778-tyrana-zena-pobodala-vztekleho-pritele-hrozi-ji-az-18-let-vezeni.html>>.

⁵⁴ *Týraná žena je obětí podvodu s občankou, exekutor jí nic neslevil.* [online]. Praha 2014 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/finance/327947-tyrana-zena-je-obeti-podvodu-s-obcankou-exekutor-podkonicky-ji-neslevil-nic.html>>.

V dalším příkladě lze shledat ženu, která se sama rozhodla řešit svoji životní napjatou situaci týkající se domácího násilí. To, že odešla s dětmi od svého násilného partnera a ukryvala se před ním po delší dobu lze pochopit, ale v zápětí na to se dopustila několika pochybení. Prvním z nich bylo, že neměla zajištěno přeposílání korespondence. Díky tomuto se dostala zbytečně do finanční tísně, které mohla včas předejít již na počátku svých problémů. Pokud by si totiž vyzvedávala korespondenci, tak by zjistila, že dopravnímu podniku dluží finanční prostředky za neuhrazené blokové pokuty. Mohla by zavčas poukázat na to, že na její odcizený doklad totožnosti někdo páchá přestupky. Dalším pochybením bylo, že žena nahlédla do spisu u soudu, aby zjistila bližší informace ohledně dluhu bez advokáta. Díky tomu přišla o možnost, jak se osvobodit od zaplacení dluhu. Konkrétní příklad ukazuje na bezmocný stav ženy, která v důsledku domácího násilí odešla od partnera, neboť nechtěla sebe a své děti vystavovat dalšímu týrání. S tímto odchodem souviselo i obstarání nového bydlení a počátek svých dalších problémů.

4.4 Vykázané osoby na území Středočeského kraje

Tato podkapitola je zaměřena na vykázané osoby při domácím násilí ve Středočeském kraji. V následující části je zhotoveno 13 tabulek, ze kterých je vidět detailní přehled vykázaných osob na daném území příslušného územního odboru Policie České republiky. Tabulky jsou vytvořeny vlastním sestavením z poskytnutých statistických údajů Policie České republiky Středočeského kraje. Uvnitř jsou zobrazeny celkové přehledy vykázaných osob na základních útvarech Středočeského kraje mezi lety 2009 až 2013, které se dále člení na vykázané osoby podle pohlaví.

Tabulka 1 ÚO Benešov přehled vykázaných osob.⁵⁵

OOP,SKPV	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	Ženy
Benešov	1		2		2		1		1	
Čechtice					1					
Čerčany										
Sázava			1							
Týnec n Sázavou.	5		1		1				1	
Vlašim			2		1				2	
Votice	1		1		1		2		1	
SKPV Benešov	3		3				1			
SOUČET	10		10		6		4		5	
CELKEM	35									

Tabulka 2 ÚO Beroun přehled vykázaných osob.

OOP	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	Muži	ženy	muži	Ženy	muži	ženy	muži	ženy
Beroun			2						1	
Hořovice			5		8		6		1	
Karlštejn										
Králův dvůr										
Zdice.										
SOUČET	0		7		8		6		2	
CELKEM	23									

⁵⁵ Vlastní sestavení všech následujících sedmnácti tabulek na základě poskytnutých statistických údajů Policie ČR, kpt. Sochorová Hana z odboru služby pořádkové policie, krajského ředitelství policie Středočeského kraje, datum poskytnutí 15. 01. 2014.

Tabulka 3 ÚO Kladno přehled vykázaných osob.

OOP	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Kladno-Kročehlavy							4		2	
Kladno			1				3		1	
Slaný			2						5	
Stochov			1						1	
Kladno ven.							1			
Unhošť							3			
Velvary									1	
SOUČET	0		4		0		11		10	
CELKEM	25									

Tabulka 4 ÚO Kolín přehled vykázaných osob.

OOP, SKPV	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Český Brod.										
Kolín			1				1		3	
Kostelec n. Č. Lesy					1					
Kouřim										
Týnec n. Labem.			2		2		1	1	1	
Pečky			2		1		1		1	
OHK SKPV Kolín			3							
SOUČET	0		8		4		4		5	
CELKEM	21									

Tabulka 5 ÚO Kutná Hora přehled vykázaných osob.

OOP	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	muži	ženy	muži	Ženy	muži	ženy	Muži	ženy
Čáslav.	1		1						1	
Zruč nad Sázavou	1									
Kutná Hora	1								2	
Uhlířské Janovice										
Zbraslavice										
SOUČET	3		1		0		0		3	
CELKEM	7									

Tabulka 6 ÚO Mělník přehled vykázaných osob.

OOP	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Kostelec nad Labem			2		2		2			
Kralupy nad Vltavou			1		1					
Lužec nad Vltavou										
Mělník	1		1		1		3		6	1
Mšeno.										
Neratovice			1		3		6		3	
Vojkovice					1					
Horní Počáply							4			
SOUČET	1		5		8		15		10	
CELKEM	39									

Tabulka 7 ÚO Mladá Boleslav přehled vykázaných osob.

OOP	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Bělá pod Bezdězem										
Benátky nad Jizerou					1					
Mladá Boleslav II.			2		1					
Dobrovice										
Mladá Boleslav			1		1					
Mnichovo Hradiště			1							
SOUČET	0		4		3		0		0	
CELKEM	7									

Tabulka 8 ÚO Nymburk přehled vykázaných osob.

OOP	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	Muži	ženy
Křinec					1		1		4	
Lysá nad Labem							3			
Městec Králové									1	
Milovice			1				8	1	2	
Nymburk									2	1
Poděbrady					1				2	
Sadská							2			
SOUČET	0		1		2		15		12	
CELKEM	30									

Tabulka 9 ÚO Příbram přehled vykázaných osob.

OOP	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	muži	ženy	Muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Březnice			2				2		2	
Dobříš			1		1		4			
Milín			2		1		2			
Příbram			3		6		2		12	
Rožmitál p. Třemešínem			1		1		5		1	
Sedlčany					1				1	
Příbram – venkov			3		3		2		3	
SOUČET	0		12		13		17		19	
CELKEM	61									

Tabulka 10 ÚO Rakovník přehled vykázaných osob.

OOP, SKPV	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	muži	ženy	muži	Ženy	muži	ženy	Muži	ženy
Hořesedly			1		1					
Jesenice									1	
Roztoky			1				1			
Nové Strašecí	1		2		1				2	
Rakovník							1		4	
SKPV Rakovník	6		3		9	1	6		1	
SOUČET	7		7		12		8		8	
CELKEM	42									

Tabulka 11 ÚO Praha – venkov Jih přehled vykázaných osob.

OOP,SKPV	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	muži	ženy	muži	Ženy	Muži	ženy	muži	ženy
Čestlice										
Jílové u Prahy	2				1		4			
Jesenice u Prahy									1	
Říčany									1	
Kamenice	2									
Hradištko	1								1	
SKPV - Praha venkov – Jih							1		1	
SOUČET	5		0		1		5		4	
CELKEM	15									

Tabulka 12 ÚO Praha – venkov Východ přehled vykázaných osob.

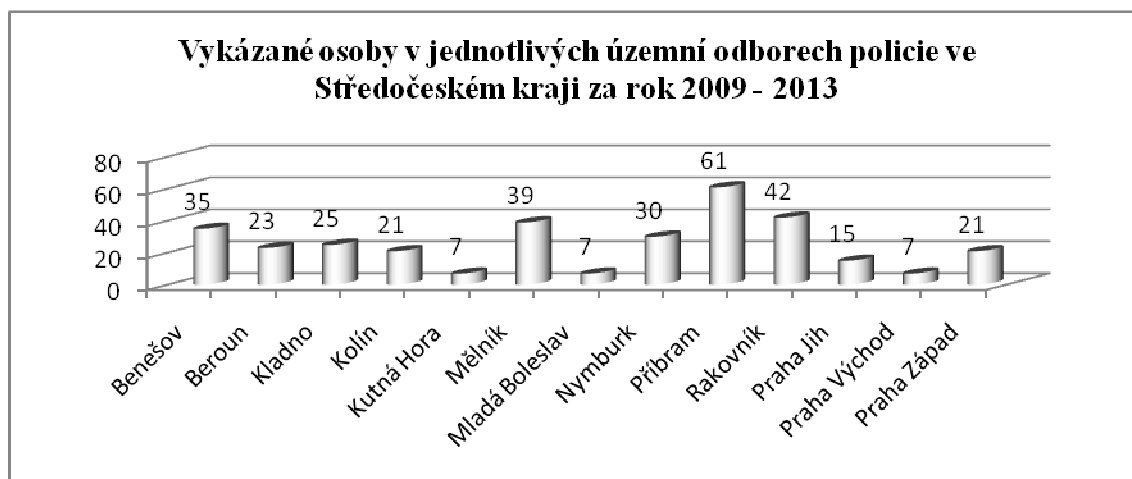
OOP	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	Ženy
Brandýs n. Labem			2		3					
Čelákovice										
Odolná Voda			2							
Úvaly										
SOUČET	0		4		3		0		0	
CELKEM	7									

Tabulka 13 ÚO Praha – venkov Západ přehled vykázaných osob.

OOP	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	muži	ženy	muži	Ženy	muži	ženy	muži	ženy
Libčice	1		2				2			
Mníšek pod Brdy	1				2		1		2	
Řevnice									2	
Hostivice			2				2		4	
SOUČET	2		4		2		5		8	
CELKEM	21									

V další části je vyhotoven graf č. 1, ve kterém jsou znázorněny celkové součty vykázaných osob z předchozích tabulek mezi lety 2009 až 2013. Podle grafu je vidět, že domácí násilí se vyskytuje na celém území Středočeského kraje. Za sledované období pěti let bylo vykázáno Policií České republiky celkem 333 osob, což je v průměru celkem 67 osob ročně na kraj. Při dalším zprůměrování mezi 13 územními odbory policie připadá pouze 5 vykázaných osob na územní odbor policie za rok.

Graf 1 znázorňuje počet vykázaných osob v jednotlivých územních odborech ve Středočeském kraji mezi lety 2009 až 2013.⁵⁶

⁵⁶ Vlastní sestavení všech následujících čtyř grafů na základě poskytnutých statistických údajů Policie ČR, kpt. Sochorová Hana z odboru služby pořádkové policie, krajského ředitelství policie Středočeského kraje, datum poskytnutí 15. 01. 2014.

4.5 Vykázané osoby na území hl. m. Prahy

Stejně tak jako předchozí, je i následující podkapitola zaměřena na vykázané osoby při domácím násilí, a to na území Prahy. Hlavní město je specifické v tom, že se jedná o samostatný kraj, ve kterém jsou čtyři obvodní ředitelství policie České republiky. V následující části byly opět zhotoveny další čtyři tabulky, kde je znázorněn podrobný přehled vykázaných osob v jednotlivých obvodních ředitelstvích policie mezi lety 2009 až 2013, které se rovněž člení na vykázané osoby podle pohlaví.

Tabulka 14 OŘ Praha I přehled vykázaných osob.

MOP,SKPV	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	Muži	ženy	muži	Ženy	Muži	ženy	muži	Ženy
Bartolomějská					1		1			
Benediktská										
Malá Strana			3		1				2	
Můstek										
Krakovská			1		1					
Břevnov			1		2		1			
Dejvice							1		2	
Vokovice					1		1		1	
Řepy	1				5		2	1	2	
Ruzyně					1		1			
Holešovice			3		7		4		1	
Letná	1		1		5		4			
Výstaviště			1							
OOK SKPV			2		2		3		1	
SOUČET	2		12		26		19		9	
CELKEM	68									

Tabulka 15 OŘ Praha II přehled vykázaných osob.

MOP,SKPV	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	muži	ženy	muži	ženy	Muži	ženy	muži	ženy
Nové Město			2				2			
Vinohrady			3		5		1		3	

Košíře	2				4	1	2		5	
Smíchov			3							
Barrandov			2		4		2		1	
Radotín			4		1		7	1	2	
Stodůlky			15		3				4	
Zličín									1	
Wilsonovo nádraží										
Smíchovské nádraží										
OOK SKPV			1				1			
SOUČET	2		30		18		16		16	
CELKEM	82									

Tabulka 16 OŘ Praha III přehled vykázaných osob.

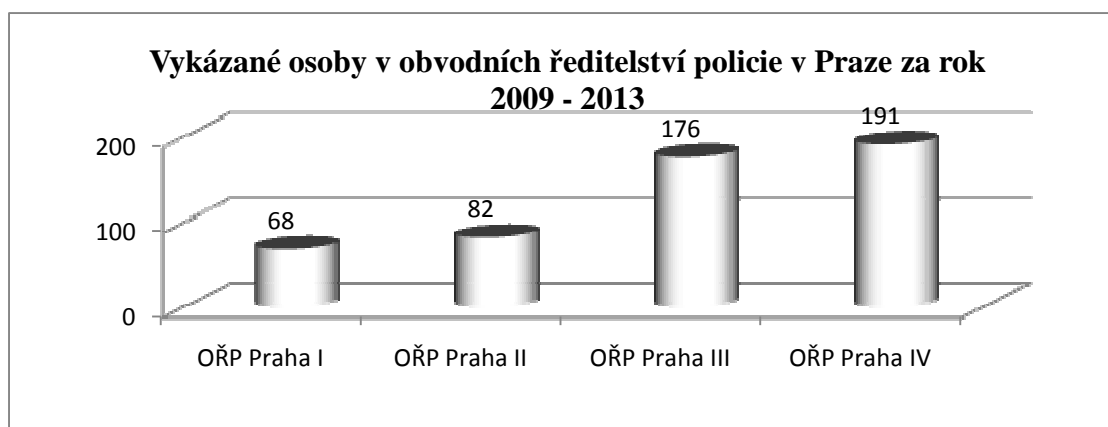
MOP,SKPV	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	muži	ženy	muži	ženy	Muži	ženy	muži	ženy
Jarov			2		4		5		6	
Žižkov			7		2		2			
Karlín			1				1		3	
Kobylisy							3		11	
Libeň	1						1			
Bohnice			1		1		2		5	
Ďáblice					2					
Čakovice	1				3		1		2	
Kyje	2		2		5		9	2	16	
Prosek			5		2		5		3	
Vysočany					6		6	1	7	1
Horní Počernice	3		2				4		3	
Letňany					2		6	1	9	1
Újezd nad Lesy							2		2	
OOK SKPV			2							
SOUČET	7		22		27		51		69	
CELKEM	176									

Tabulka 17 OŘ Praha IV přehled vykázaných osob.

MOP,SKPV	2009		2010		2011		2012		2013	
	muži	Ženy	muži	ženy	muži	ženy	Muži	ženy	muži	ženy
Modřany			1		7		8		7	2
Lhotka			13		8		3	1	6	1
Podolí			2		4		3		2	
Spořilov			2		1				2	
Nusle			5	1	4		7		1	
Jižní Město1			1		5		12		14	
Jižní Město2			2							
Pankrác					2		6		4	
Hostivař					3					
Vršovice			3		4	1	5		2	
Strašnice			1	1	8		3	2	4	
Zahradní Město			5		2		1		1	
Uhřetěves	1		1		2		1		1	
OOK SKPV			2							
SOUČET	1		40		51		52		47	
CELKEM	191									

V další části byly celkové součty vykázaných osob z předchozích tabulek mezi lety 2009 až 2013 přeneseny do grafu č. 2, podle kterého je vidět vyšší četnost výskytu domácího násilí než ve Středočeském kraji. Za monitorované období pěti let bylo vykázáno Policií České republiky celkem 517 osob, což je v průměru zaokrouhleně celkem 103 osob ročně na hl. m. Prahu. Dalším zprůměrováním mezi čtyřmi obvodními ředitelstvími policie, bylo zjištěno 26 vykázaných osob v rámci obvodního ředitelství policie za rok.

Graf 2 znázorňuje počet vykázaných osob v jednotlivých obvodních ředitelstvích policie (OŘP) v Praze mezi lety 2009 až 2013.

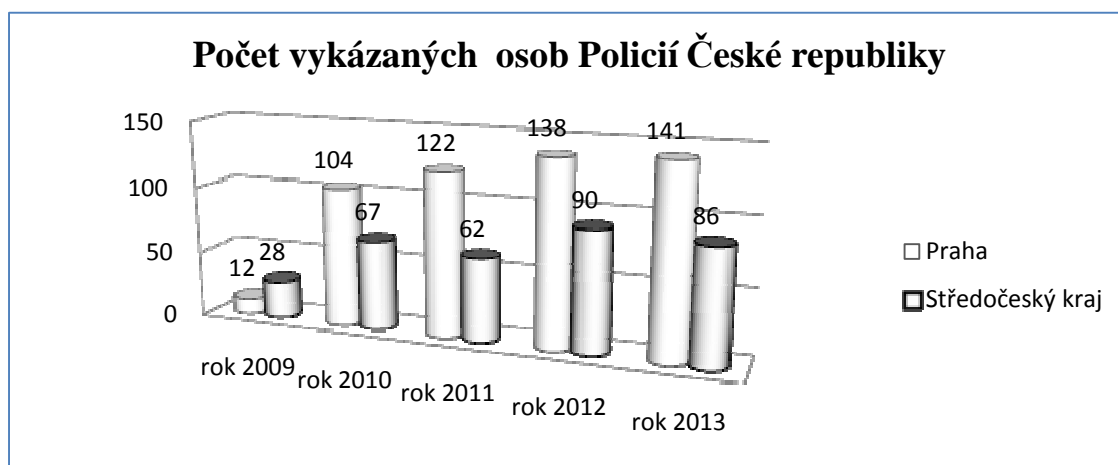

4.6 Komparace obou krajů v rámci vykázaných osob

Cílem následující části práce je porovnat četnost výskytu případů domácího násilí a vykázaní v hl. m. Praha a ve Středočeském kraji, zejména poukázat na vliv některých faktorů na výskyt tohoto společensky negativního jevu. Pro porovnání bylo zvoleno období mezi lety 2009 až 2013, neboť policejní statistiky rozdělují vykázané osoby podle pohlaví až od roku 2009. Předmětem práce je rovněž srovnání vykázaných osob podle pohlaví. Mezi lety 2007 až 2008, ještě nebyly policejní statistiky rozděleny na vykázané osoby podle pohlaví, tudíž není zcela jasné, kolik bylo vykázáno mužů a žen.

V následující části je zhotoven graf č. 3, kde jsou znázorněny celkové počty vykázaných osob za jednotlivé roky ve Středočeském kraji a hl. m. Praze. Dle grafu se počty vykázaných osob mezi sebou jednoznačně liší. Obecně tyto dva kraje mají přibližně stejný počet obyvatel na daném území, ale liší se svojí rozlohou. Jeden z nich je specifický v tom, že se jedná pouze o velkoměsto a druhý z nich je rozdělen na menší města, městce a malé obce.

Graf 3 znázorňuje celkový počet vykázaných osob v Praze a Středočeském kraji v jednotlivých letech mezi lety 2009 až 2013.

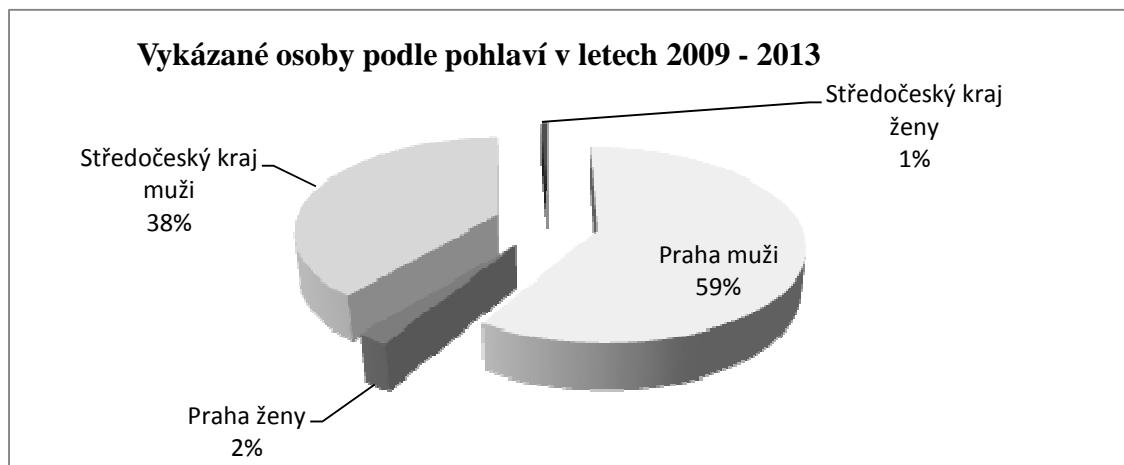
Dle grafu č. 3 je počet vykázaných osob v jednotlivých letech na území hl. m. Prahy mimo rok 2009 jednoznačně vyšší než počet vykázaných osob ve Středočeském kraji. Specifické místo pro hojnost domácího násilí je právě hl. m. Praha či další velká okresní města ve Středočeském kraji, kde hraje významnou roli právě anonymita a lhostejnost v rámci sousedských vztahů pramenících ve způsobu života. Lidé dopouštějící se domácího násilí v těchto velkých městech, využívají velké hustoty a migrace obyvatel, kde pramení anonymita a lhostejnost spoluobčanů vůči ostatním. Právě díky anonymitě, lhostejnosti ostatních a velké hustotě obyvatelstva, se násilné osoby mohou dopouštět častěji tohoto jevu než v malých městech nebo obcích. Násilné osoby jsou zde více anonymní, spoléhají na lhostejnost ostatních spoluobčanů a na to, že díky velké hustotě obyvatelstva je ve svém okolí nikdo nezná.

Proč jsou ostatní spoluobčané k tomuto jevu ve velkoměstech lhostejní nelze zcela vysvětlit, ale lze se pochopitelně domnívat, že mají strach o svůj život a zdraví vlivem vyšší kriminality a páchaného násilí kolem nich. Na základě důvodných obav o svůj život a zdraví nechtějí mít žádné problémy s ostatními nebo nechtějí, aby se jich cizí problémy nějakým způsobem dotýkaly. Ve velkých městech jsou jiné zvyky než tomu je v malých obcích, kde se právě více občané mezi sebou znají a anonymita či lhostejnost není taková jako ve velkých městech. Důvod, proč v menších městech a obcích se domácí násilí vyskytuje méně, je, že jsou zde lepší mezilidské vztahy, kde

nikdo nechce zbytečně riskovat špatnou pověst mezi ostatními. Rovněž způsob života i bydlení mohou mít vliv na domácí násilí, které je zcela rozdílné mezi velkým městem a malou obcí, kdy ve větších městech lidé převážně žijí v bytech a v menších obcích obývají rodinné domy. Taktéž i latence ovlivňuje hojnost výskytu domácího násilí, neboť násilná osoba často využívá hradby domovních zdí, které obestírají mlčenlivostí.

V další části provedenou komparací obou krajů bylo zjištěno, že největší zaznamenaný rozdíl, je zejména v počtu vykázaných osob podle pohlaví. Zatímco ve Středočeském kraji v posledních pěti letech bylo vykázáno jenom 5 žen a 328 mužů, což je v součtu 333 osob, tak v hl. m. Praha, ve stejném období bylo vykázáno 18 žen a 499 mužů, což je v součtu 517 osob. Tyto údaje související s vykááním a rozdělení osob podle pohlaví jsou znázorněny v procentech v grafu č. 4. Sečteme-li podle následujícího grafu procenta vykázaných osob v teritoriu hl. m. Prahy a Středočeského kraje, tak zjistíme, že domácího násilí se dopouštějí v 97 procentech muži. Zbylé tři procenta v obou krajích tvoří násilné osoby ženského pohlaví. Podle těchto statistických údajů se potvrzuje obecná teorie, že ohroženými osobami jsou zejména ženy.

Graf 4 rozdělení vykázaných osob v procentech podle pohlaví.

Shrnutí problematiky

Podle statistických údajů policie České republiky bylo zjištěno, že počínaje rokem 2009 až do konce roku 2013, jsou počty vykázaných osob každoročně na vzestupu v obou porovnávaných krajích. Nízká statistická čísla v roce 2009 znázorňují, že institut vykázaní byl téměř na počátku svého zrození a díky tomu jej mnoho policistů nevyužívalo, neboť jim chyběly zkušenosti z praxe. Zejména chybělo proškolení příslušníků bezpečnostního sboru na domácí násilí, tak aby zmíněný institut byl plnohodnotně zaveden do praxe. V časovém úseku směrem k současnosti začali policisté více využívat institut vykázaní, jelikož toto oprávnění se zaběhlo do praxe. V dnešní době již vykázaní nezpůsobují takové problémy, jako tomu bylo na počátku účinnosti legislativy.

Ve shrnutí dané problematiky musíme vzít v úvahu i skutečnost, že byly použity pouze statistické údaje domácího násilí, které byly oznámeny Policii České republiky, a ne všechny skutečné případy, ke kterým kdy došlo. Mám za to, že ve skutečnosti četnost výskytu domácího násilí v obou krajích je mnohem vyšší, neboť, jak jsem již uvedl, některé případy domácího násilí se vyjeví na venek až po několika letech společného soužití, kdy ohrožená osoba už nezvládá psychický a fyzický nátlak násilné osoby.

5 METODY A ZPŮSOBY ZLEPŠENÍ STÁVAJÍCÍ SITUACE

Na domácí násilí není a neexistuje žádný jednotný návod, neboť každé oznámení se posuzuje individuálně podle všech zjištěných informací a okolností z místa incidentu. Policisté se na místě řídí interními akty řízení, které jsou vytvořeny jako pomůcky pro případy domácího násilí. Rovněž pro rozhodování slouží diagnostická metoda SARA DN, kde je celkem patnáct strukturovaných otázek pro ohroženou a násilnou osobu. Příslušníci bezpečnostního sboru nejen, že musí identifikovat a rozpoznat, jestli se jedná o domácí násilí, ale rovněž pokud je to nutné musí provést zákrok, úkon, či jiné opatření, zejména je-li ohrožen život a zdraví ohrožených osob či majetek. Ve spojitosti s domácím násilím, by nebylo od věci shromažďovat poznatky od zakročujících policistů z místa činu, které by byly přínosem pro možnou změnu či doplnění aktuální metodiky postupu při domácím násilí. Shromažďování poznatků bych viděl jako jeden z dalších přínosů v problematice domácího násilí. Zaznamenané poznatky policistů by se tlumočily na koordinačních schůzkách se zástupci interdisciplinárních týmů na ochranu před domácím násilím, se kterými by se setkávali i služební funkcionáři Policie České republiky činní v této oblasti. Výsledkem by byla přijatá preventivní opatření, ze kterých by se později upravila a doplnila interní metodika postupu při domácím násilí.

5.1 Rozšíření interdisciplinárního týmu na lokálním území

Interdisciplinární tým je tvořen zástupci organizací zapojených do mezioborové spolupráce při řešení domácího násilí. Členové týmu plní dvojí úlohu. Jednak se podílejí na vlastní práci týmu, ale také jsou spojkou mezi týmem a svou organizací. Rovněž přenášejí výsledky práce týmu do své organizace a poskytují týmu zpětnou vazbu o efektivitě a funkčnosti zaváděných opatření. V současné době interdisciplinární tým v hl. m. Praze funguje napříč celou Prahou. Rozšířením interdisciplinárního týmu na menší lokální území by se zkvalitnil celkový přístup spojený s výměnou zkušeností přes realizaci společných projektů až po úzkou součinnost při řešení konkrétních případů a poskytování pomoci ohroženým osobám. Mělo by to své nesporné výhody, neboť tito zástupci lokálních území by si mohli na pravidelném setkání mezi sebou vyměňovat

vzájemné informace, poskytovat materiální podporu eventuálně řešit společně konkrétní případy domácího násilí apod.

5.2 Řešení a zdokonalování spolupráce s obětí domácího násilí

Znalost oboru psychologie je jeden z předpokladů pro práci s ohroženou osobou při domácím násilím. Jako první nejčastěji přichází do styku s obětí domácího násilí příslušníci bezpečnostních sborů, kteří jsou cvičeni, jak v takových situacích postupovat. Školení a výcvik se provádí již na základní odborné přípravě v předmětech služby pořádkové policie a komunikace v policejní etice. Domnívám se, že policisté přicházející do styku s domácím násilím, by mohli procházet zdokonalovacími kurzy, a to alespoň jednou ročně v rozsahu tří dnů se zaměřením na psychologii oběti i komunikaci v takovýchto případech, neboť v odborné přípravě pro výkon svého povolání se naučí jen nezbytný základ. Zmíněný kurz by obsahoval teoretickou a praktickou část spojenou s řešením zadané nastíněné modelové situace domácího násilí s následným vyhodnocením. Zejména prvotní kontakt s obětí pro každého policistu je podstatný, protože je důležité vžít se do její situace a získat si důvěru pro následné řešení celého incidentu. Toto bývá často velkou překážkou, jelikož ne každý je vybaven komunikačními schopnostmi, tak aby zvolil ty nejvhodnější slova, která jsou na místě s porozuměním a vcítěním se do situace ohrožené osoby.

5.3 Prevence a instituce poskytující pomoc násilným osobám

Jedna z organizací v České republice, která poskytuje pomoc násilným osobám se nazývá „Viola.“ Název organizace odvodila z anglického slova „violence“, což v překladu znamená násilí. Tato instituce poskytuje telefonické a individuální konzultace nejenom pro násilné osoby, ale i pro osoby ohroženým domácím násilím. Viola poskytuje vhodnou formu řešení při zvládnání krizových situací mezi partnery. Domnívám se, že podobných organizací jako je Viola, by mělo být státem zřízeno a podporováno více, neboť právní úprava v České republice se zabývá zejména ochranou osob ohrožených domácím násilím. Je rovněž důležité podat pomocnou ruku včas i osobám, které mají sklony k domácímu násilí. Má-li násilná osoba zájem, může se sebou něco dělat a zbavit se tak svého násilného chování. Tímto včasným řešením ve spolupráci s podobnými centry jako je Viola, lze předcházet a zároveň působit

preventivně proti domácímu násilí. Rovněž se domnívám, že v rámci předcházení by se mohla propagovat větší kampaň v médiích cílená k veřejnosti prostřednictvím veřejných sdělovacích prostředků, ve smyslu rozpoznání domácího násilí, informovanosti občanů o pomáhajících institucích a také propagování vzdělávací kinematografie. Dále by bylo vhodné realizovat semináře na téma domácí násilí již pro studenty základních, středních a vysokých škol, které by mohly přispět k jejich rozšíření obzoru na danou problematiku. Na základě těchto seminářů by každý student mohl sám zhodnotit situaci v rodině, ve které žije.

5.4 V rámci Policie České republiky vytvořit speciální týmy, které by řešily komplexní problematiku domácího násilí

S ohledem na delikátnost a speciálnost některých incidentů domácího násilí by nebylo od věci vytvořit pracovní skupiny v rámci služby kriminální policie a vyšetřování na úrovni územních odborů a obvodních ředitelství policie. Složení týmů by bylo z odborníků obou pohlaví na problematiku domácí násilí. Tyto týmy v počtu deseti členů by jako jediné řešily oblast domácího násilí, jak na úrovni vykazání, tak i v trestním či správním řízení. Někteří členové této pracovní skupiny by i mimo pracovní dobu drželi pohotovost a byli by k dispozici, jak o svátcích, tak o víkendech. Mimo nápad domácího násilí by se tým věnoval prevenci spočívající v pořádání seminářů a přednášek na téma domácí násilí. V podstatě každé prověření oznámení na domácí násilí by bylo hlídkou místního nebo obvodního oddělení. Pokud by hlídka na místě incidentu pojala podezření, že se jedná skutečně o domácí násilí, tak by se specialisté z těchto týmů dostavovali na místo. Poté by konflikt se znaky domácího násilí převzali od svých kolegů ze základních útvarů a celou věc by si řešili po své linii. V případě mnohonásobného nápadu domácího násilí ve stejnou dobu by byli nasazeni všichni dostupní specialisté z navrhnutého týmu, tak aby byl pokryt výskyt domácího násilí. Nastíněný model způsobu řešení domácího násilí je otázkou finančních prostředků, jelikož při pozitivním vyhodnocení hlídkou obvodního nebo místního oddělení by bylo potřeba ještě na místě již zmíněných specialistů, což zrovna v počtu přítomných policistů u jednoho incidentu se znaky domácího násilí není z ekonomického hlediska hospodárné.

ZÁVĚR

Předmětem bakalářské práce bylo téma domácí násilí a vykázání na území hl. m. Prahy a Středočeského kraje. Úvod práce spočívá v definování základních pojmů související s domácím násilím a zaměření se na platnou právní úpravu a aplikování těchto právních norem do praxe, zejména z pohledu příslušníků bezpečnostních sborů. Teoretická část práce je zpracována jako příručka pro osoby setkávající se s domácím násilím, neboť je zde vymezen okruh osob, které eventuálně mohou přijít do styku s domácím násilím. Je patrné, že domácí násilí se týká nejen primárně dospělých osob, ale i sekundárně ostatních osob, zejména nezletilých, kteří jsou jeho častými svědky.

V další části práce byly zhotoveny tabulky a grafy, jež obsahují statistické údaje vykázaných osob Policií České republiky. Hlavním cílem této práce bylo provést komparaci těchto údajů v rámci hl. m. Prahy a Středočeského kraje, kde bylo shledáno, že domácí násilí se vyskytuje častěji ve velkoměstech, jako je například Praha, než je tomu ve Středočeském kraji v malých městech nebo obcích. Z provedeného srovnání vyplývá, že počet vykázaných osob ve sledovaném období pěti let byl o 184 osob vyšší v Praze než ve Středočeském kraji. Rovněž bylo zjištěno, podle statistických údajů Policie České republiky, že nejčastějšími pachateli domácího násilí v teritoriu obou porovnávaných krajů jsou v součtu s 97 procenty muži. Tímto srovnáním byla potvrzena hypotéza, která pojednává o tom, že osoby ženského pohlaví podle nejrůznějších statistik tvoří až 95 procent obětí domácího násilí.

Poslední kapitola práce byla věnována k navrženým opatřením a metodám ke zlepšení stávající situace. Zvolené popisované metody byly nastíněny, tak aby pomohly zdokonalit aktuální stav s výčtem několika opatření v podobě rozšíření interdisciplinárního týmu na lokálním území a vytvoření týmů v rámci Policie České republiky, které by řešily komplexní problematiku domácího násilí. Mé stanovisko je, že doporučené změny jako například prevence a zavedení institucí poskytující pomoc násilným osobám spočívající v jejich ambulantní léčbě, by mohly přispět ke snížení počtu domácího násilí. Provedenou komparací statistických údajů Policie České republiky byl cíl této práce naplněn.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. BEDÁŘOVÁ, Z., MACKOVÁ, K., PROKEŠOVÁ, H. *Studijní materiál o problematice domácího násilí pro pracovníce a pracovníky orgánů sociálně – právní ochrany dětí*. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2006. 139 s. ISBN 80-86878-50-3.
2. BUSKOTTE, A. *Z pekla ven. Žena v domácím násilí. 1. vydání*. Brno : Computer Press, 2008. 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.
3. CONWAYOVÁ, L., H. *Domácí násilí. Příručka pro současné i potenciální oběti*. Praha : Albatros, 2007. 158 s. ISBN 978-80-00-01550-7.
4. ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie 2. upravené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s.r.o., 2009. 439 s. ISBN 978-80-7380-213-4.
5. ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Plzeň : Aleš Čeněk s.r.o., 2006. 309 s. ISBN 80-86898-73-3.
6. HROZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha : Leges, 2009. 368 s. ISBN 978-80-87212-15-8.
7. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 1 vydání*. Praha : Leges, 2010. 1216 s. ISBN 978-80-87212-22-6.
8. KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, E., RADOVAN, D., KORNEL, M. *Právo proti domácímu násilí*. Praha : C. H. Beck, 2011. 90 s. ISBN 978-80-7400-381-3.
9. KUNC, K. a kol. *Ekonomické dopady domácího násilí*. Praha : ProFem, 2012. 71 s. ISBN 978-80-904564-1-9.
10. MARVANOVÁ-VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., TOUFAROVÁ, M. *Partnerské násilí*. Praha : Linde, 2008. 159 s. ISBN 978-80-86131-76-4.

11. STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava : Key Publishing, 2009. 95 s. ISBN 978-80-7418-020-0.
12. ŠEDIVÁ, M., ŠEVČÍK, D., ŠTĚRBOVÁ, M., VEDRA, V., VITOUŠOVÁ, P. *Metodický rámec – interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí*. Praha : Bílý kruh bezpečí, 2007. 56 s. ISBN 978-80-239-9449-0.
13. ŠEVČÍK, D., a ŠPATENKOVÁ N. a kol. *Domácí násilí*. Praha : Portál, 2011. 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.
14. ŠUSTEROVÁ, M., CHOMOVÁ, Z., NEDVĚDOVÁ, A., VANÍČKOVÁ, L., VYDRA, J. *Posttraumatická stresová porucha v kontextu domácího násilí. Mezinárodní konference Praha 2011, sborník přednášek*. Praha : Centrum sociálních služeb, 2011. 112 s. Bez ISBN.
15. VANÍČKOVÁ, L. Sociální poradenství v Intervenčním centru. In KOUKOLÍK. *Sborník textů k problematice domácího násilí*. Praha : Centrum sociálních služeb 2010. 166 s. Bez ISBN.
16. VITOUŠOVÁ, P., ČÍRTKOVÁ, L. *Manuál pro hodnocení a řízení rizika domácího násilí (metoda SARA DN)*. Praha : Bílý kruh bezpečí, 2007. 15 s. Bez ISBN.
17. VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem kriminality v hlavním městě Praze 1. vydání*. Praha : MJF, 2010. 50 s. ISBN 978-80-86284-82-8.
18. VITOUŠOVÁ, P., VEDRA, V. *Domácí násilí. Informace a praktické rady pro ohrožené osoby*. Praha : MJF, 2011. 10 s. ISBN 978-80-86284-82-8.
19. VOŇKOVÁ, J., HUŇKOVÁ, M. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen 1. vydání*. Praha : ProFem, 2004. 194 s. ISBN 80-239-2106-1.
20. VOŇKOVÁ, J., SPOUSTOVÁ, I. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen 2. vydání*. Praha : ProFem, 2008. 244 s. ISBN 978-80-903626-7-3.

Elektronické zdroje

1. *Důvodová zpráva k trestnímu zákoníku.*[online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupné z WWW:<<https://www.google.cz/search?client=opera&q=duvodova+zprava+k+trestni+zakonu&sourceid=opera&ie=UTF-8&oe=UTF-8>>.
2. *Občanské sdružení Rosa nabízející komplexní pomoc obětem domácího násilí. Důležité kontakty pro oběti domácího násilí* [online]. Praha : Rosa, 2013 [cit. 2013-12-27]. Dostupné na WWW:<<http://www.rosa-os.cz/informace-pro-obeti-domaciho-nasili/dulezite-kontakty/>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 140 ze dne 8. prosince 1961, trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Československo*. 1961, částka 65, s. 478-495. Dostupné z WWW:<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=140/1961&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. Bez ISSN.
2. ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4095-4097. Dostupné z WWW:<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244.
3. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Československo*. 1963, částka 56, s. 383-428. Dostupné z WWW:<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=99/1963%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. Bez ISSN.
4. ČESKO. Zákon č. 108 ze dne 24. března 2006 o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 37, s. 1257-1289. Dostupné z WWW:<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=108/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

zakonu/SearchResult.aspx?q=108/2006%20%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244.

5. ČESKO. Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990 o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká národní rada*. 1990, částka 35, s. 810-811. Dostupné z WWW:<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=200/1990&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. Bez ISSN.
6. ČESKO. Zákon č. 45 ze dne 30. ledna 2013 o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2013, částka 20, s. 322-352. Dostupné z WWW:<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=45/2013%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244.
7. ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 398. Dostupné z WWW:<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244.
8. ČESKO. Zákon č. 135 ze dne 14. března 2006, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 46, s. 1628-1632. Dostupné z WWW:<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=135/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244.
9. ČESKO. Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012, občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012, částka 33, s. 1108. Dostupné z WWW:<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244.
10. ČESKO. Zákon č. 91 ze dne 29. ledna 2004, kterým se mění zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká*

republika. 2004, částka 30, s. 1410. Dostupné z WWW<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=91/2004&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. Bez ISSN.

Ostatní zdroje

Kromě uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály.

1. ČESKO. *Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázaní.*, In: MP č. 1/2010. [online]. [cit. 2013-11-30]. Dostupné z WWW: <policie.cz/soubor/mp-1-2010-docx.aspx>.
2. ČESKO. *Závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 23. prosince 2009 o provádění vykázaní.* In: ZPPP č. 166/2009. [online]. [cit. 2013-11-30]. Dostupné z WWW:<policie.cz/soubor/zppp-o-vykazani-166-2009-rtf.aspx>.
3. ŠVACH, F. *Identifikace domácího násilí v činnostech policie.* Absolventská práce. Praha, 2013. 57 s. Vyšší odborná škola v Hrdlořezech - Praha. Vedoucí práce: Mgr. Vlastimil Burian.
4. *Týraná žena je obětí podvodu s občankou, exekutor jí nic neslevil.* [online]. Praha, 2014 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z WWW:<<http://www.novinky.cz/finance/327947-tyrana-zena-je-obeti-podvodu-s-obcankou-exekutor-podkonicky-ji-neslevil-nic.html>>.
5. *Týraná žena pobodala vzteklého přítele, hrozí jí až 18 let vězení.* [online]. Brno, 2014 [cit. 2014-02-26]. Dostupné z WWW:<<http://www.novinky.cz/krimi/328778-tyrana-zena-pobodala-vztekleho-pritele-hrozi-ji-az-18-let-vezeni.html>>.
6. *Vykázat z bytu se dá i bezdomovec.* [online]. Praha, 2014 [cit. 2014-02-18]. Dostupné z WWW:<<http://www.novinky.cz/krimi/327999-vykazat-z-bytu-se-da-i-bezdomovec-agresivni-zena-nesmi-do-squatu.html>>.

SEZNAM ZKRATEK

Apod. – A podobně.

Sb. – Sbírka zákonů

OOP – Obvodní oddělení policie

MOP – Místní oddělení police

OOK SKPV – Oddělení obecné kriminality služby kriminální policie a vyšetřování

ÚO – Územní odbor

OŘP – Obvodní ředitelství policie

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1 ÚO Benešov přehled vykázaných osob.	38
Tabulka 2 ÚO Beroun přehled vykázaných osob.	38
Tabulka 3 ÚO Kladno přehled vykázaných osob.	39
Tabulka 4 ÚO Kolín přehled vykázaných osob.	39
Tabulka 5 ÚO Kutná Hora přehled vykázaných osob.	40
Tabulka 6 ÚO Mělník přehled vykázaných osob.	40
Tabulka 7 ÚO Mladá Boleslav přehled vykázaných osob.	41
Tabulka 8 ÚO Nymburk přehled vykázaných osob.	41
Tabulka 9 ÚO Příbram přehled vykázaných osob.	42
Tabulka 10 ÚO Rakovník přehled vykázaných osob.	42
Tabulka 11 ÚO Praha – venkov Jih přehled vykázaných osob.	43
Tabulka 12 ÚO Praha – venkov Východ přehled vykázaných osob.	43
Tabulka 13 ÚO Praha – venkov Západ přehled vykázaných osob.	44
Tabulka 14 OŘ Praha I přehled vykázaných osob.	45
Tabulka 15 OŘ Praha II přehled vykázaných osob.	45
Tabulka 16 OŘ Praha III přehled vykázaných osob.	46
Tabulka 17 OŘ Praha IV přehled vykázaných osob.	47

Seznam grafů

Graf 1 znázorňuje počet vykázaných osob v jednotlivých územních odborech ve Středočeském kraji mezi lety 2009 až 2013.....	44
Graf 2 znázorňuje počet vykázaných osob v jednotlivých obvodních ředitelstvích policie (OŘP) v Praze mezi lety 2009 až 2013.	48
Graf 3 znázorňuje celkový počet vykázaných osob v Praze a Středočeském kraji v jednotlivých letech mezi lety 2009 až 2013.	49
Graf 4 rozdělení vykázaných osob v procentech podle pohlaví.	50